7296

BIBLIOTECA "ILURÓ"
R. P. Fr. Ezequiel de Mataró, O. M. Cap.
El molí de Dalt
Drama en tres actes i en prosa
Administració
CASA "PATUEL"
MATARÓ
IDIELLA

Casa Patuel

Sant Rafel, 1
i Isern, 2

MATARO

PERRUQUES :: ARMERIA :: TRAJOS TEATRE
CREPÉ :: MÁSTIC :: GUIXOS DE
CARACTERITZAR

Mètode de caracterització per el teatre

Utilíssim llibre per els aficionats il·lustrat amb 22 làmines
5 pessetes

Es lloguen trajos de soldats romans per a la processó de Setmana Santa, com també vestits, ales d'àngel i vestes de congregants

Nans per a la processó de Corpus

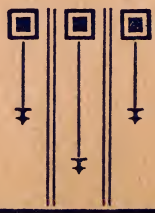

ANY II MATARÓ, ABRIL DE 1928 NÚM. 9

Biblioteca "Iluro"
Editada per la Casa Patuel

R. P. Fr. Ezequiel de Mataró, O. M. Cap.

El molí de Dalt

Drama en tres actes i en prosa
estrenat en el "Centre Catòlic
de Mataró" el 12 de Novembre
de 1926

ARTS GRÁFIQUES
SANTA COLOMA DE FARNÉS
1928

Justificació del tiratge N.º

EL MOLÍ DE DALT

Drama en tres actes i en prosa, per a homes sols, escrit per el R. P. Fr. Ezequiel de Mataró, O. M. Cap. com obsequi al R. P. Fr. Joan Foguet, O. F. M. amb motiu de les seves noces d' Argent sacerdotals

Manresa, Novembre 1920

NOTA: La present impressió d'aquesta obra és propietat de l'editor

BISBAT DE BARCELONA

Nihil obstat
El Censor,
Tomàs Viñas, Sch. P.

Barcelona, 2 Desembre 1927

Pot imprimir-se
† Josep, Bisbe de Barcelona

Per manament de sa Excla. Ilma
Dr. Francesc M.ª Ortega de la Lorena
CANCELLER-SECRETARI

Nihil obstat
Fr. Modestus a Mieras, O. M. C.

Imprimi potest
Fr. Mathias a S. Llorens, Min Prov.

Repartiment de l'obra

tal com va estrenar-se en el "Centre Catòlic de Mataró"

Personatges	Actors
Lari	Pere Casas
Mossèn Anton	Jaume Colomer
Don Gabriel	Manuel Planas
Cosme	Pere Peradejordi
Senyor Geroni	Ernest Comas
Senyor Pepet	Josep Ramon
Escolà	Daniel Planas
Joanot	Josep M.ª Comas
Pau	Andreu Canyellas
Gil	Jesús Segura
Jutge	Andreu Canyellas
Notari	Josep M.ª Comas
Lasco	Joan Mola

Escribent i Mossos d'Esquadra, no parlen

L'acció es desenrotlla en un poble de muntanya en el temps que som

Dreta i esquerra del espectador per a facilitar la maestria del Director que sol ésser ordinariament davant dels aficionats

671110

CARACTERITZACIÓ DELS PERSONATGES DE L'OBRA

Lari

Amo del molí de Dalt: 50 anys. Barba grisa i molt poblada

Mossèn Anton

Rector del poble: 50 anys. Calvícia romana

Don Gabriel

Nebot d'en Cosme: 30 anys. Bigoti i cabell ros

Cosme

Oncle de don Gabriel: 40 anys. Bigoti i cabell gris

Senyor Geroni

Padrí de mossèn Anton: 70 anys. Afeitat i cabell blanc

Senyor Pepet

Amo del molí de Baix: 60 anys. Perilla aixafada. Vell molt presumit

Escolà

Xicot molt viu i bon minyó: 12 anys

Joanet Pau i Gil

Hereus escampa: de 20 anys a 25

Jutge

40 anys. Barba poblada

Notari

40 anys. Patilles

Lasco

Mosso del molí de Dalt: Alienat. 20 anys

Primer Acte

L'escena representa el despatx parroquial. A primer terme, a la dreta, hi haurà una taula de ministre i una cadira de baqueta: damunt la taula, els llibres de Baptismes, Matrimonis i Defuncions, un damunt de l'altre: papers escampats i un Sant Crist. Al fons, dreta, un armari amb aquest rètol: «Arxiu Parroquial»; a l'esquerra, un penja-robes de tres barres almenys, on hi haurà la bossa de l'Extrema-unció, el casquet del Rector i una estola morada. A primer terme esquerra una biblioteca amb llibres. Alguns quadres penjats i uns rosaris. Escena tancada amb portes laterals i al fons: en la dels fons per ésser la del carrer hi haurà penjada una campaneta practicable; en la de l'esquerra per ésser la porta avançada de l'Església hi haurà una pica d'aigua beneita. Algunes cadires.

ESCENA PRIMERA

(*En aixecar-se el teló l'*Escolá *estar espolsant, tenint els espolsadors i una escombra a la m , quan s'indiqui es sentir la veu de* Geroni *i* Pepet.)

ESCOLÁ — Mira que és prou: tots els dies tenir de fer la mateixa feina... Si això d'escombrar i espolsar s'hagués de fer... una vegada l'any... Però tots els dies la mateixa feina... tant mateix és massa Aquí a la cornissa de l'Arxiu hi ha una aranya, una senyora aranya... Que me'n costa de crits! Avui trec la terenyina i demà surt més grossa.

SR. GERONI — (*Des de dins.*) Escolà!

ESCOLÁ — Ai! El senyor Geroni!

SR PEPET — (*Des de dins.*) Escolà!

ESCOLA Ai! El senyor Pepet.

*(La campana toca desesperadament i l'*ESCOLÁ *es dóna pressa per acabar d'arreglar el pis.)*

No s'apurin, ja vinc... Quins vells més malhumorats!..

ESCENA II

El SENYOR GERONI, *qui anirà una mica corb; i el* SENYOR PEPET. *Ambdós portaran bastó*

SR. PEPET Ah, bargant!.. bargant!

SR. GERONI No s'acalori senyor Pepet.

SR. PEPET Assenti's, senyor Geroni. *(S'asseuen.)*

SR. GERONI Qui ho diria que es tant murri quan ajuda a dir missa al senyor Rector amb tanta devoció.

SR. PEPET No me'n parli. Sembla *(fa un estornut)* Sant Antoni em valga. Altrament he tingut una grossa alegria en veure'l.

SR. GERONI No cridi tant, sant cristià.

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui; dispensi senyor Geroni.

SR. GERONI Ja està dispensat. Vostè dirà en que el puc servir.

SR. PEPET Santa paraula: que em recorda aquell temps que vostè era l'amo del molí de Dalt. Des de que vostè se'l va vendre a en Lari, que el molí de Baix s'ha anat decandint, decandint, com un ciri que el fan cremar de cap per avall. Pobre molí de Baix! Qui t'ha vist i qui et veu!..

SR. GERONI No es trastor-ni, que a la seva edat no li convenen disgustos, sant cristià.

SR. PEPET Ja ho pot dir, Sant Antoni ens valgui. Doncs... ¿per què s'el venia el molí de Dalt? ¿Per què el venia a en Lari?

SR. GERONI Jo li diré, senyor Pepet. En Lari era un mosso que s'havia fet gran a casa. En Lari sempre m'havia

sentit a dir que quan el meu fillol, el senyor Rector, arribés a Rector, jo em retiraria. Veliaquí que el feren Rector i vaig retirar-me.

SR. PEPET Però en Lari d'on treia tant de diner? Vostè sabrà que per molt que li dongués el molí, no li donaria per tant.

SR. GERONI No vaig pensar tant, senyor Pepet. El que recordo si, és que vaig mirar si eren bons...

SR. PEPET I sants?

SR. GERONI A quin altar ha vist que fessin llum al duro?

SR. PEPET A l'altar de l'avarícia, que en Lari té al seu cor; i el ciri, que crema, és el molí de Baix a qui ha anat endogant fins a fer-lo un feudo seu.

SR. GERONI Com?

SR. PEPET Prenent-me els clients en despreciar la màquina de casa!, deixant-me diners al dotze per cent d'interés.

SR. GERONI Si que és dolentot, sant cristià.

SR. PEPET Esperi, que ara be el gros. Veient-me apurat i fingint bondat i compassió, em feu firmar una carta de pagament, que, si de moment vaig sortir-me d'aquell apuro, més gros és el que em trovo ara.

SR. GERONI Quin?

SR. PEPET Que si passo de demà sens pagar, tot el molí de Baix serà seu.

SR. GERONI Què va fer sant cristià? Jesús, Maria, Josep. Què va fer? Què va fer?

SR. PEPET Per gros que sigui el que vaig fer, més gros serà el que em farà aquest avaro d'en Lari, que... ni mai que l'hagués conegut, Sant Antoni ens valgui.

SR. GERONI Doncs que pensa fer, sant cristià?

SR. PEPET Per això he vingut, senyor Geroni. Vostè podrà treure'm d'aquest apuro.

SR. GERONI Jo?

SR. PEPET Si. Ajudant-me amb els seus diners.

SR. GERONI Quan és el que deu?

SR. PEPET Deu mil duros.

SR. GERONI No pot ésser. (*Aixecant-se.*)

SR. PEPET Pensi que sóc l'obrer de la Parròquia.

SR. GERONI No pot ésser.

SR. PEPET (*Alçant se i plorant.*) Pensi que sóc l'administrador de l'altar de Sant Antoni.

SR. GERONI No pot ésser, sant cristià.

SR. PEPET (*Agafant les mans del* SENYOR GERONI.) Pensi que és el padrí del senyor Rector.

SR. GERONI (*Desprenent se del* SENYOR PEPET.) No pot ésser, home. Deu mil duros!

(*La campana toca.*)

ESCENA III

(*L'* ESCOLÁ *sortirá corrents vers la porta, portant la cara i les mans brutes de negre. El* SENYOR RECTOR *entrará per el fons amb barret de teula, balona i bastó. En arribar penjará el barret i la balona i es posará el casquet. El* SENYOR GERONI *i el* SENYOR PEPET *li besaran la má.*)

SR. RECTOR Déu us faci bons. Ara jo. (*Besa la má al* SR. GERONI)

SR. GERONI No, senyor Rector...

SR. RECTOR Em sou padrí, o no me'n sou?

SR. GERONI Mentres Déu ho vulgui.

SR. RECTOR Doncs, per Rector que sigui, soc el vostre fillol.

(*Girant-se envers l'escala. A l'*ESCOLÁ.)

I tu?

ESCOLÁ Veu que porto la cara i les mans tan brutes.

SR. RECTOR Doncs, què fas?

ESCOLA Faig hòsties.

SR. RECTOR Que les llepes bo i estant al motllo. Veste'n a rentar.

ESCOLÁ Senyor Rector, quasi he mort l'aranya.

SR. RECTOR Quasi, no més?

ESCOLA Miri, li he arrencat una pota.

(Agafant-la de damunt la taula i ensenyant-li.)

SR. RECTOR De qualsevol cosa en dius potes d'aranya, tu. Veste'n a rentar que em fas por. *(L'*ESCOLÁ *se'n va.)* Doncs, què fem senyor Pepet? Trobo que no està tant aixerit com altres vegades. Què no moliu?

SR. PEPET Prou moldria; és que en Lari des del molí de Dalt m'ha prés l'aigua.

SR. RECTOR De què es tracta?

SR. GERONI De res: no més que una friolera. El senyor Pepet voldria deu mil duros.

SR. RECTOR Que en voleu fer de tants diners.

SR. PEPET Sab aquella carta de pagament?

SR. RECTOR Si.

SR. PEPET Doncs la vaig firmar i demà venç.

SR. RECTOR Com fereu tal disbarat? No us recordeu que sempre vos ho havia desconsellat?

SR. PEPET Ho recordo com si fos ara; més l'apuro en que em trobava va cegar-me.

SR. RECTOR Doncs, així...

SR. PEPET Ja estic llest.

SR. RECTOR *(Des d'arran de la porta dreta.)* Tonet!

ESCOLÁ *(Des de dins.)* Mani, senyor.

SR. RECTOR Mira si don Gabriel és a l'hort.

ESCOLÁ No senyor. *(Ho fa.)*

SR. RECTOR Molt bé, maco. *(En l'escena.)* Pobre Gabriel. Es és un vertader pare per els malalts.

SR. GERONI I tu, senyor Rector, n'estàs del tot cofoi. No és veritat?

SR. RECTOR Com no tinc d'estar-ho? Altrament, senyor Pepet, cridava a n'en Gabriel per veure si ens donava un camí. No pas perquè us dongui deu mil duros, m'enteneu? Ni els té, ni els tindrà mai. Au. assen-

teu-vos, si us plau. Potser en Tonet trobarà quatre gotes de ratafia.

SR. PEPET Moltes gràcies, senyor Rector.

SR. RECTOR I vos, padrí?

SR. GERONI No em convé res.

SR. RECTOR Doncs, a seure. (*S'assenten*) Deia...

SR. GERONI Parlaves d'en Gabriel, sant cristià.

SR. PEPET Just, si, Sant Antoni ens valgui. Deia si en Gabriel ens trobarà un camí.

SR. RECTOR Es clar. Com que te tantes amistats.

SR. PEPET Gràcies, senyor Rector.

SR. RECTOR Sou obrer de la parròquia i administrador del altar de Sant Antoni. Vull dir que els homes son per ajudar-se uns amb altres.

SR. GERONI (*Al* SENYOR PEPET.) Ja està content, sant cristià?

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, content, diu? Com puc estar content sapiguent que la carta de pago fineix demà?

SR. RECTOR A grans mals, grans remeis. Apa, aneu a l'església i demaneu-ho a Sant Antoni.

SR. GERONI Anem, anem senyor Pepet a suplicar al Sant.

ESCENA IV

SENYOR RECTOR, *tot sol*

SR RECTOR Ja passa un bon apuro, ja, el senyor Pepet. Jo crec que es perd de massa bo i en Lari d'això es val. Dos molins que podrien viure amb igual de ganàncies, sembla que un es menja el fetge de l'altre. Està vist: sens temor de Déu, no és possible la caritat.

(*Mentres anirá dient això, posará les cadires bé, desará el damunt la taula, a l'arxiu i treurà la pols.*)

Obrim la porta que ja és hora de despatx.

(*Ho fa. S'assenta*)

En Lari i el senyor Pepet son com el dia i la nit: oposats l'un a l'altra, com el dimoni i l'àngel.

(*Remanant papers, troba un duro.*)

Un duro! No em pensava ésser tant ric.

ESCENA V

SENYOR RECTOR, JOANET *i* PAU

JOANET — A on sou?

SR. RECTOR — Així s'entra per les cases? Es diu: Déu vos guard, es pregunta el benestar i es demana el que es necesita. I tu, tampoc saludes en entrar a les cases? Es clar, com que tot el dia esteu al molí de Dalt, no penseu amb altra cosa que amb el vici. Tu, Pau, ves allà fora, mentres despatxo amb en Joanet.

(PAU *se'n va pel fons.*)

En que puc servir-te?

JOANET — La mare està malalta, com vostè ja sab. El pare és ferit, vostè també ho sab. Jo he anat al tros a fer herba pels conills i no hi ha cap quarto a casa. Facim una caritat.

SR. RECTOR — Que no us passen la llet? No veniu a buscar la sopa tots els dies? Què voleu més?

JOANET — Es que no tinc blat de moro per a l'aviram, ni segó per a el porquet.

SR. RECTOR — Té. Vet-a-quí un duro. Però sigues un home treballador i bon cristià, segons t'ensenyen els teus pares.

JOANET — Gràcies, senyor Rector.

SR. RECTOR — (*Bo i arreglant la taula*) Digues a n'en Pau que entri.

PAU — (*Entrant.*) *Buenas.*

SR. RECTOR — Que vols dir, *buenas?* Déu li do bon dia, senyor Rector. Com ho passa, senyor Rector?

PAU Llamp...

SR. RECTOR Què? A veure si ni aquí et sabràs estar de renegar.

PAU Ai, puny...

SR. RECTOR No saps enraonar d'altra manera, veritat? Potser voldries la fe de baptisme.

PAU Sí.

SR. RECTOR Voldràs dir: sí, senyor.

PAU Upa.

SR. RECTOR Té (*Li dóna*) Ara ets de dir la Doctrina. A veure: quants Déus hi ha?

PAU (*Rumiant.*) Un.

SR. RECTOR Sí, home: un sol Déu Tot-poderós. A la Santíssima Trinitat hi ha tres persones: Pare, Fill i Esperit Sant. No fa? (*Pausa.*) El Pare és Déu, el Fill és Déu i l'Esperit Sant és Déu. No fa? (*Pausa*) Son tres Déus? (*Pausa. En cada pausa en* PAU *dirá si pare.*) No, home; ara mateix acabes de dir que no hi ha més que un Déu.

PAU Sí, pare.

SR. RECTOR Son tres Déus?

PAU Sí, pare... No, pare.

SR. RECTOR Es clar, home; son tres persones distintes amb una sola naturalesa divina. Vaja, ves; confio que te'n recordaràs una altra vegada. (PAU *se'n va.*)

ESCENA VI

SENYOR RECTOR *i* DON GABRIEL, *qui entrarà pel foro*

SR. RECTOR Déu et guard, Gabriel.

(*Bo i alçant-se i anant a rebre'l.*)

Trobo que has trigat avui... Oh! em sembla que vens malhumorat... Què et passa? Au, digue'm: per què estàs trist? Seiem.

D. GABRIEL Acabo de tenir un disgust que m'ha entrat en l'àni-

ma Quant tombava la drecera que del molí de Dalt porta a la Rectoria, un des de l'era del molí m'ha cridat: Bort!.. Aquest crit ha fet resurgir a ma presència tota la figura del criminal que assassinà al meu pare, quan jo, tot just comptava cinc anys d'edat. Bort, jo? Si ho soc, digueu-m'ho.

SR. RECTOR (*Alçant-se.*) Que ets de ser, criatura de Nostre Senyor... A centes son les vegades que has vist la fe del baptisme; que has besat aquella sang que hi ha gravada. Doncs, mirant-la has llegit el nom que et donaren els teus pares; besant aquella sang, has besat la que corre per les teves venes.

D. GABRIEL Extengui'm els seus braços, senyor Rector, per a que fins que em mori hi vull viure ben apretat.

(*S'abracen.*)

Ara, deixi'm besar la sang del meu pare que equival a un altre abraç.

SR. RECTOR No, Gabriel; et trastornaràs.

D. GABRIEL No em privi de l'únic consol que em queda.

SR. RECTOR

(*Obrirá un calaix de la taula i treurá un paper-barba plegat en quart, on s'hi veurá dactilografiat amb sang el dit del criminal.*)

Té; no puc mirar aquest paper que no em vinguin les llàgrimes als ulls.

(*Li dóna i resta assentat a la cadira, tot trist.*)

D. GABRIEL

(*Agafant-lo amb les dues mans, mirant-s'el amb gran deliri.*)

Sang que alimentares els ulls del meu pare: quànt em mirava eu els horrors de l'última agonia .. que corria per els seus oídes escoltant son últim plor... que tenyies sos llavis en besar-me. Sang ennegrida

pel temps com la mala conciència que feu el crim... Sang del pare i meva... Vida de la meva vida, ja que amb la vida vares donar-me el ser...

SR. RECTOR Calma't Gabriel... Veus? Ja t'ho deia que et trastornaries...

D. GABRIEL Veu, senyor Rector? Això és el dit del criminal!.. Ell amb l'afany d'agafar els diners, hi posaria les urpes brutes de sang i varen quedar marcades... Aquesta és una proba que no falla... El criminal pot ésser trobat. (*Desplega el testament.*) Ho diu ben clar: Gabriel Cosme Ernest, fill llegítim de Bartomeu Solina i Maria Balins. Està vist, no soc bort.

SR. RECTOR Que ets d'ésser bort, sant cristià.

ESCENA VII

SENYOR RECTOR, DON GABRIEL, ESCOLÁ *i* LASCO *quan s'indiqui*

(*L'*ESCOLÁ *surt de la dreta, portarà una ampolla on hi haurà una ampolla de ratafia, i dos copetes amb els respectius platets. Portarà la clenxa partida, el vestit nou i un tovallò net penjat a l'espatlla.*)

ESCOLÁ (*Entrant.*) Si son servits...

SR. RECTOR Qui t'ha manat tal cosa? I díguem, per què portes el vestit nou?

ESCOLÁ Porto la ratafia, perquè estaven tristos. Porto el vestit nou, perquè m'ha dit maco.

SR. RECTOR Angel de Déu. En vols, Gabriel?

ESCOLÁ Prengui'n que és feta meva.

D. GABRIEL No, gràcies.

ESCOLÁ Si no en veuen faré morros. Després que m'he posat tant maco...

D. GABRIEL No facis morros. Ja veurem.

(*L'*ESCOLÁ *els hi posa les copetes plenes i veuen.*)

SR. RECTOR Beu-ne una copeta tu també.

ESCOLA Moltes gràcies, senyor Rector.

(*El* SENYOR RECTOR *li omplena i mentres va rejant diu:*)

Més... més... més... més...

D. GABRIEL Adeu, sigues bon minyó.

(*S'en van per la dreta; l* ESCOLÁ *es mirará la copa. Tot d'una que comensi a beure, en* LASCO *treurà el cap pel fons i entrará a poc a poc.*)

ESCOLA (*Alçant la copa.*) La ratafia és més bona que la coca de llardons... Què és bo! Renoi que és bona.

LASCO Doma'n...

ESCOLA Hola, Lasco.

LASCO Doma'n. (*Acostant-se a l'*ESCOLÁ.)

ESCOLA Ep, no t'acostis que porto el vestit nou.

LASCO Doma'n... A jo també li agrado... Doma'n.

ESCOLA Mira: tot un mosso del molí de Dalt, que té menta, caramelos, confits. .. encara pidola: doma'n.... dóma'n...

LASCO No te l'acabus... coi...

ESCOLA Ep, no reneguis... no t'acostis. (*Se la beu.*)

LASCO (*Agafant-li l'ampolla.*) A jo li agrado traguejar.

ESCOLA Mira, mosca balba, que si hi poses els morros t'etzibo a la gargamella ampolla i tot.

LASCO Doma'n, doncs...

ESCOLA Primer, torne'm l'ampolla. (*Li dóna.*) Ara torna a la porta i entra com les persones.

LASCO (*Hi va i entrant, diu:*) Déu vos guardo.

ESCOLA Ara dígue'm, per què has vingut?

LASCO Nyo Pepet, demà serà pobre. Je, je, je.

ESCOLA No et riguis del mal del pròxim... Això és pecat.

LASCO No ho faré jo pus.

ESCOLA Vaja, té, beu. (*Li ompla la copeta i deixa l'ampolla damunt la taula.*)

ESCENA VIII

(LARI *entrará quan en* LASCO *i l'*ESCOLÁ *hagin voltat l'escena; en veure'ls els seguirá fins agafar en* LASCO *a qui apallissará fins que pugui escapar-se pel fons amb l'ampolla i l'*ESCOLÁ *fugirá per la dreta quan s'indiqui.*)

LARI — Ala, gandul, cap a casa Aquí fas la feina que hi ha per fer?.. tu, escolà, digues al Rector que vingui si vol. Què fas parat? Au, corre! Llamps del sostre!.. Díga-li que hi ha en Lari.

ESCOLA — Quin homenot! Jesús, Maria, Josep.

(*Bo i senyant-se fuig corrent.*)

LARI — (*S'asseu anguniós.*) Què en faig dels quartos si no puc tenir tranquilitat? La ràbia és el meu menjar de cada dia. Quant no més era mosso del molí de Dalt la meva vida era més plaent. Què podia envejar més? Fam d'or... Volia ésser amo, volia ésser ric. El que abans ho creia una sort, avui em convenso que és una desgràcia. Erem tres, si; un jove que s'embarcava, una criatura i un home... que devia ésser el pare. . un home que avui és un espectre, que el veig amb la seva ombra de dia, i amb els ulls oberts, els braços alçats i les mans crispades en la fosca de la nit. (*Pausa breu.*) Em sembla que ve algú. ¡Ah! no, és la veu de la conciència que mai calla... Vaig deixar d'ésser carter perquè tenia por dels meus propis passos... en cada sobre hi llegia una sentència contra mi... Aquell nom: Bartomeu Solina, el veia escrit a tots els sobres. Avui que no soc carter, les cartes que deturava, els quartos que feia fondre... els ¡ais! de

la víctima... tot crida... crida... m'aixorda. Ara sí que ve algú. (*Sentint passos.*) Es el Rector.

ESCENA IX

LARI *i el* SENYOR RECTOR

SR. RECTOR Hola, Lari. L'escolà m'ha dit que ere'ts aquí i em demanaves. Tenia un assumpte a tractar amb en Gabriel i forçosament he retardat.

LARI Tant se val. L'objecte era veure'l per parlar-li d'un subjecte que tinc a casa malalt..

SR. RECTOR Seu i conte'm el que vulguis.

LARI Havia enviat a en Lasco per a preguntar-li l'hora que li vindria millor, més, com que és un xicot tan tarambana i el seu escolà tant desvergonyit...

SR. RECTOR A poc, a poc...

LARI He vingut i els he trobat jugant.

SR. RECTOR Aquests jocs de criatura rai... Els que teniu a casa vostra. . aquells son dolents.

LARI Cada u a casa seva, fa el que li dóna la gana. Anem al cas. Aquest dia va arribar un home al molí, que representava tenir uns quaranta anys, dient-me que anava de pas. Veliaquí que en posant-se malalt, no sé si cansat d'un viatge que segons s'explicava ha fet, vaig pensar quedar-me'l. La malaltia no és de llit; crec que està afectat per una cosa que no es sap explicar; després de pensar-ho molt he pensat que el lloc dels pobres, és a la Rectoria.

SR. RECTOR Sí. La Rectoria és el lloc de tots els que necessiten dels auxilis de la religió, i d'aquells que n'estan allunyats; tant si son rics com si son pobres.

(*Amb intenció.*)

LARI (*Alçant-se.*) Doncs així, ja estem entesos.

SR RECTOR Precisament d'això parlava amb en Gabriel i hem convingut en venir-lo a buscar.

(*Alçant-se i anant devés la porta de la dreta.*)

Tonet!

ESCOLA (*Dins*) Mani, senyor.

SR. RECTOR Escolta. (*Rumia.*) Res, res. (*Torna a l'escena.*) Lari, ja que m'has demanat una cosa, estic en el dret de demanar-te'n una altra. Seu, si et plau. (*S'asseuen.*) Es el cas, que essent tu un dels més forts propietaris de la meva parròquia i altrament no necessitant diners, m'hauries de fer el favor d'aplaçar la carta de pago que va firmar-te el senyor Pepet.

LARI El firmat, firmat està. Demà venç el plaç.

SR. RECTOR Vols dir que des de demà no més hi haurà un molí, veritat?

LARI Fora que vostè en posi un altre.

SR. RECTOR Descansa, Lari. El Rector no et farà la competència Però be podria ésser, sinó al mateix lloc, un xic més enllà.

LARI Ho veurem. (*S'en va molt exitat.*)

ESCENA X

SENYOR RECTOR, SENYOR GERONI *i* SENYOR PEPET

(*El* SENYOR RECTOR *contrariat per la sortida d'en* LARI *s'assentará tot moix.*)

SR. GERONI Que tens, senyor Rector? Per aquest home et trastornaràs tant? Deixa'l estar aquest tió de l'infern!..

SR. PEPET Ai, si, Sant Antoni ens guardi. Pensi que jo ja estic en capella pel gran disgust de demà.

SR. RECTOR Però no arribarà l'execució, senyor Pepet.

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui; quina alegria.

SR. GERONI No s'esveri, sant cristià.

SR. PEPET Te raó, senyor Geroni. Sant Antoni ens valgui!.. Dispensi, senyor Rector... és l'alegria que tinc... parli... parli...

SR. RECTOR Què li heu demanat a Sant Antoni?

SR. PEPET Que es faci la voluntat de Déu

SR. RECTOR Així es demana i així es concedeix. Moltes vegades, per a no dir sempre, no demanem a Déu, exigim! Però Déu no ens escolta. Senyor, faci's la vostra voluntat... es farà senyor Pepet; no ho dubti.

ESCENA XI

Dits, COSME *i* LASCO

(*En* COSME *portará un sac a la má i en* LASCO *portará una maleta al coll i altre de més petita a la má; en arribant les deixará a terra i en* COSME *li donará uns cèntims de propina.*)

SR. RECTOR Què es diu?

LASCO Diu...

SR. RECTOR Digues gràcies.

LASCO (*Bo i anant per la dreta.*) Gràcies.

SR. RECTOR On vas?..

LASCO A jo li agrado jugarrimos amb l'escolà.

SR. RECTOR No, no! No ho vull... Ves al molí de Dalt perquè en Lari et pegaria...

LASCO No! Sempre renego, coi. A jo també li agrado ésser escolà. Voleu a jo?

SR. RECTOR Au, ves al molí.

LASCO No... l'amo peguissairo... A jo no li agrado, coi...

SR. RECTOR Avui ves-hi... vina sempre a dir-nos el que fa: i si ho dius tot, et deixaré ésser escolà. T'agrada així?

LASCO Si.

SR. RECTOR Doncs, ves. (*Se'n va.*) Benvingut, bon home.

(*Dirigint-se a en* COSME

COSME — Ben trobats, amics meus. Donar hospitalitat a un home a qui no es coneix, és caritat doble. Tinc l'honor de parlar amb el senyor Rector?

SR. RECTOR — El mateix Aquest senyor és el meu padrí.

COSME — Servidor de vostè. (*Encaixa amb el* SENYOR GERONI.)

SR. RECTOR — Aquest altre és l'amo del molí de Baix

COSME — (*Encaixa amb el* SENYOR PEPET.) Molt senyor meu.

SR. RECTOR — Assenti's

SR. GERONI — Potser el senyor s'estimaria més anar a descansar una estona.

COSME — Tant se val. Amb la bona acullida que em donen, podré descansar a la tarda. Anyorava aquest bon tracte.

SR. PEPET — I doncs, què el tractava malament en Lari?

COSME — Vol dir l'amo del molí de Dalt, veritat? Aquell senyor, el primer cop que hi vaig passar-hi, em tractà amb molt d'afecte i consideració; més ara, quan he estat de retorn, amb el disgust de no trobar els meus...

SR. RECTOR — Assenti's Assenteu-vos tots (*Ho fan.*)

COSME — Deia que el disgust de no trobar els meus, m'havia ocasionat una malaltia .. doncs, be: malalt com estava de veure aquell senyor... (*Rumiant el nom.*)

SR. PEPET — Sant Antoni ens valgui. Quí vol dir?

SR. GERONI — En Lari, sant cristià.

COSME — En Lari, em va semblar que li agradaven els diners, puix totes les preguntes anaven encaminades a aquest fi. Jo, la veritat, vaig fer el pobre, com si no tingués un cèntim. Al convènce's que era pobre, l'afecte i consideració que em demostrava en tot moment, es convertí en desagrado i fins maltractes... passava dies que no el veia; no més en Lasco em feia d'infermer, del qual ja poden compendre com aniria el tractament. Avui... ara mateix... no fa gaire estona, m'ha dit que vostè, senyor Rector, ja s'ho tenia parlat amb el senyor

metge Llavors, els haig d'ésser franc... veient la porta de la caritat oberta, qui em feia estar entre quatre parets mercenàries, sentint blasfèmies i veure hereus escampes i respirar constantment el baf del vici? Molt més, quant he sapigut que vostè viu de la caritat del seu padrí i del metge. Puc dir-los-hi en gràcia de la seva bona acció, que jo puc mantenir-los a tots sense cap merma del meu capital. Deixin-me fer aquesta obra bona, en recompensa als beneficis que Déu s'ha servit fer-me.

SR. PEPET Senyor Rector... Sant Antoni ens valgui.

SR. GERONI Deixi parlar, sant cristià.

SR. RECTOR Vol dir que així premia nostra bona acció . però nosaltres ens acontentem amb la seva bona voluntat

SR. PEPET Senyor Rector ..

SR. RECTOR Calli, senyor Pepet. (*Suplicant-li.*)

COSME Dispensi. M'inquina el desfici d'aquest bon avi. Em recordo que me l'ha presentat com a amo del molí de Baix, que segons diuen està endogallat pel molí de Dalt.

SR. PEPET Si, senyor.

COSME Que li pren la clientela.

SR. PEPET Si, senyor. (*Cada cop més vivament.*)

COSME, Que li té firmada una carta de pago.

SR. PEPET Si, senyor. Si, senyor. Si, senyor.

COSME (*Magestuosament.*) Doncs, jo ho pagaré tot.

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui .. un altre miracle!

SR. GERONI Alegri's, sant cristià.

COSME Ara si em permetessin escriuré unes cartes que em precissen.

SR. RECTOR Vostè mateix. Aquí ho trobarà tot. Es a casa seva. Tot, tot és de vostè. No sé que em faig de content. Anem a donar gràcies a Sant Antoni.

(*Se'n van per la dreta.*)

ESCENA XII

COSME, *tot sol*

COSME Quina satisfacció dóna el fer bé!

(*Va a la taula i s'asseu a la cadira de baqueta.*)

Aquest pobre senyor Rector, no sap el que li passa de content. A n'aquell avi se li veia sortir la satisfacció pels ulls. Tots s'acompanyaven amb l'alegria Jo també gosso... però el meu goig surt amb espurnes de dolor... Ba, ba, escrivim. Més, a quí escriuré? Ah! als del poble? Quan hi vaig anar-hi es recordaven de mi, com d'una ombra. Oh! dolor de la soletat. Fes-me sortir el sol que em descobreixi la llum de l'esperança.

(*Es treu el mocador i s'aixuga els ulls.*)

Què faig? Valor, cor!.. Si em vegessin.

ESCENA XIII

COSME *i* DON GABRIEL

D. GABRIEL Molt senyor meu. Ja és aquí?.. Precisament ara venia a buscar el senyor Rector per a fer-li fer el traslat de vostè cap a la rectoria.

COSME Doncs, ja ho veu: m'he avençat.

D. GABRIEL Faci el favor d'asseure's.

COSME Gràcies.

D. GABRIEL Al metge no se'l replica.

(*Carinyosament. S'assenten i li pren el pols.*)

La debilitat és ben marcada. (*Mirant-se'l.*) L'estat nerviós està molt millor. I de gana?

COSME Si menjo, ho faig per força.

D. GABRIEL Confio posar-lo a tó, si vostè em creu.

COSME Ara, si em permet, deixaré de tractar al metge per a saludar a l'amic. (*Encaixen bo i drets.*) La gràcia de vostè?

D. GABRIEL Gabriel.

(*En* COSME *en sentir aquest nom s'impresionará visiblement.*)

El moviment de la mà que tinc l'honor d'estrènye, em diu que s'ha impresionat. Desitjaria que l'impresió fos agradable. Vol donar me la satisfacció de dir-me el seu nom?

COSME La satisfecció és meva. Em dic Cosme, per a servir-lo. Veu? Vostè no s'ha impresionat com jo.

D. GABRIEL No per això l'amistat és menys afectuosa. Quasi som parents. Em dic Cosme de segon nom.

(*En* COSME *torna a impresionar-se.*)

Amic: o vostè és del tot impresionable, o m'he equivocat en el meu diagnòstic, en dir-li que el trobava millor, en l'estat nerviós.

COSME Serà una mica de cada cosa. Podríem assentar-nos de nou. (*Ho fan.*) Vostè és d'aquests voltants?

D. GABRIEL Quan vaig donar-me compte que vivia em vaig trobar a l'hospici. Tot just tenia cinc anys.

COSME Com que el senyor Rector m'ha parlat dels seus pares, tinc de creure que serien pobres de solemnitat.

D. GABRIEL No ho sé si eren pobres o rics. La meva vida comença amb una taca de sang.

COSME L'enigma del seu parlar, m'encanta

D. GABRIEL Entre amics, no hi ha enigmes; li parlo amb tota sinceritat.

COSME Li seré franc: el que no més m'hagi dit el nom i el primer cognom...

D. GABRIEL Com?..

COSME Si: Gabriel, Cosme.

D. GABRIEL No, home. Cosme és el segon nom de fonts...

COSME Siguent fill llegítim, tindrà el corresponent cognom; això és: el del pare i el de la mare.

D. GABRIEL Perdoni, sembla que ve el senyor Rector.

COSME Si que ho és.

ESCENA XIV

Dits i SENYOR RECTOR

SR. RECTOR (*Entrant.*) Que bé: ja estan de *francatxel·la*, veritat? Em plau moltíssim. Segueixin amb la seva conversa que me'n vaig al hort per a esperar l'hora de dinar.

D. GABRIEL No cal que es mogui. Quant la companyia és agradable com la de vostè la satisfacció és més gran.

SR. RECTOR Molt bé, Gabriel; molt bé. Que content estic!..

(*Bo i abraçant-lo.*)

Dispensi, senyor... (*A n'en* COSME.)

COSME Cosme, per a servir-lo.

SR. RECTOR Gràcies, senyor Cosme.

COSME Cosme, a seques. Vostè és nostre Patriarca.

SR. RECTOR No estranyi, doncs, que m'estimi tant a n'en Gabriel; puix tot i siguent tant gran me l'estimo amb la tendresa d'infant, tal com vaig començar a estimar-lo el dia que el vaig conèixe. Li havien assassinat son pare.

COSME Què diu, ara!

SR. RECTOR Tal com ho sent. Un servidor, llavors era vicari de la capital, i és clar, vaig córre amb l'extremaunció tot d'una que m'assabentaren de la desgràcia. Un cop allí vaig trobar aquest (*senyalant a* GABRIEL) damunt del cos de son pare, tot brut de sang i li

vaig dir: «Nen, com et dius, maco?» I ell em digué: «Aló, Aló. Papa, nai.»

(*Des de dins es sent una veu que diu:*)

Bort!..

D. GABRIEL Ha sentit, senyor Rector?

SR. RECTOR Deixe'ls dir. Es en Lari que vol multiplicar l'escàndol. Es ell que vol tractar-nos a nosaltres com a tractat als del molí de Baix.

D. GABRIEL Aquesta paraula em molesta; no puc sentir-la sens que vegi l'assassí que villanament matà al meu pare. Al só d'aquesta paraula, veig el pare mostrantme la sang de la seva ferida, i sento una veu que em diu: «Es com la teva!» Aquests sentiments es contreposen amb aquest crit i es fa una lluita amb mi, una lluita horrible No és més forta l'embastida de dues corrents elèctriques opasades, fent sortir el llamp; no són més brunzents les pedres en fugir del espatec de la barrinada; no serà més dura la mirada del pare contra l'assassí, veient-me a mi besar-lo per última vegada. Bort!, bort! No vull que es digui més aital paraula, sens que els veïns escupin a la cara del qui la diu. Aniré al nunci i li faré llegir la fe de baptisme per totes les cantonades. Aniré de casa en casa, publicant el que fins ara havia callat, dient que soc fill d'una víctima, assassinada per l'avarícia. Vull que tothom vegi el meu pare brut de sang, per més vergonya del assassí. Jo ho vull .. ho .. pare! pare!

(*Cau a la cadira i plora amargament.*)

SR. RECTOR Calma't Gabriel. . Tant content que estava! Calma't, reposa, pensa que la teva tristesa m'entristeix.

(*En* COSME *bo i dret, mira esveradament al* SENYOR RECTOR *i a* GABRIEL.)

Mira, veus la fe de baptisme? Mira la sang del teu pare. Bésa-la.

(*Se la treu de la butxaca i li ensenya.* DON GABRIEL *l'agafa i la besa repetides vegades.*)

Així, així, bésa-la, ja que al besar-la t'aconsola.

COSME Senyor Doctor, vol fer el favor, si és servit.

(DON GABRIEL *s'aixeca i li dóna la fe de baptisme; en* COSME *la llegeix. Tot d'una li ve un tremoló que el fa caure en els braços del* SENYOR RECTOR.)

D. GABRIEL L'hi ha repetit l'atac... Tan be que m'el veia... Cosme... Cosme... Ja retorna.

COSME (*Mirant esverat a un i altre tornará la fe de baptisme, dient:*)

Gràcies!

D. GABRIEL Com es troba?

COSME Be, be; Ja em trobo be. Deixa que et digui Bieló... ara vull dir-te aquesta fe de baptisme de memòria.

(*En* GABRIEL *llegirá de baix en baix el que li dirà en* COSME.)

Tu ets dius Gabriel, Cosme i Ernest.

D. GABRIEL Cert.

COSME Ets fill de Bartomeu Solina i Maria Balins.

D. GABRIEL Cert.

COSME El nom del padrí és Cosme Solina.

TOTS Oh!..

COSME (*Es treu la cartera d'on treurà una tarja de visita i l entregarà a* DON GABRIEL *dient-li:*)

Ara confronta aquesta tarja.

D. GABRIEL (*Llegint.*) Cosme Solina. Així vostè...

COSME Nebot i fillol meu, vina als meus braços!

D. GABRIEL Padrí!.. Oncle!.. (*S'abracen Tots queden sorpresos.*)

SR. RECTOR Oh! Déu meu. Quina sorpresa!

FI DEL PRIMER ACTE

Segon acte

L'escena estarà representada en plé dia. Decoració de bosc clar representant l'era del molí de Dalt. A primer terme dreta un xic de biaix, la façana del edifici sobre tres grades amb un rètol al cim de la mateixa que digui: «Molí de Dalt». En direccio de primer a segon terme hi haurà un emparrat o una vela parasol, arran d'edifici; a sota una taula amb quatre cadires. A l'esquerra i en direcció al primer terme, dues taules amb algunes cadires. Al fons un barri amb la corsesponent tàpia que separi l'era del camí veïnal.

ESCENA PRIMERA

(En aixecar-se el teló les cadires estaran damunt les taules tal com acostumen en els cafès durant la nit. En Lasco al ensems que les espolsa les anirà arreglant i posant al seu lloc.)

LASCO (Assentat.) Per què no s'arreglon solos aquestos sos cadirotos? Coi! Au, bandarros!.. No, ca! si no los toco, dormon. (S'aixeca.) A jo li agrado crèixer. (S'estira.) A jo li agrado badallons. (Badalla.) Oh!, upa!

(Treu dues cadires del emparrat i les posa a terra.)

Oh!, upa! (Treu les altres dues.) Cadirotos gandulotos, a jo toca punir-vos.

(Les espolsa estrepitosament.)

A tu per gandulo, a tu per bledo. Si sos cadirotos

dormon, mestre Lari, no. A jo li agrado la fosco del vespro, perquè no el veio a aquell homo... Homo peguissairo, mal homo. (S'aixeca.) Sa caro sempre aixinos, (fa morros) aixinos. Sos finestros... aixinos. (Obra els ulls esveradament.) Aixinos. Sos manotos d'aligos... aixinos.

(Posa les mans crispades, en actitut d'esgarrapar, i al propi temps fa morros i obra els ulls esveradament.)

Mal homo... homo peguissairo. Duros, pessetos, quartos.. fan ses vidos, res pus. A jo no li agrado els quartos.

(Es fica la mà a la butxaca dreta i primerament treurà un duro i se'l ficarà a la butxaca esquerra, després d'haver-se'l mirat, besat i dit el que s'indica més avall; seguint fent el mateix es treurà una pesseta i cinc cèntims.)

Aixinos: nya, nyau... nyau, etc. No sé que els xerra mestro Lari a sos quartos.

ESCENA II

(En Lasco arregla l'escena amb silenci. En Joanet, en Pau i en Gil entren esbogerradament i van a sentar-se a la taula del emparrat.)

GIL — Ola, Lasco.

JOANET — Tu sempre tan diligent.

PAU — Cada dia et tornes més maco.

JOANET — Lasco, porta'ns un raig de la seca.

(En Lasco va a dins la casa.)

Aquest xicot, xau, xau, xau, va fent la seva.

GIL Tot ho va a xerrar al Rector

PAU No em parlis d'aquell escarbat. Ahir vaig anar-hi i em va dir més llatinades que no hi ha al Missal.

GIL I tu, què li vas dir?

PAU Que es cuidés d'ell.

JOANET I què més?

LASCO Un sol Déu tot poderós.

(Entrant amb una ampolla de aiguardent a sota de cada aixella, tres copes a una mà i una ampolla d'aigua a l'altra.)

PAU Quí t'ho ha dit?

LASCO Nyo Rector ho ensenya a jo sempro. Desprensos fem jugarrimos amb l'escolà.

(Ho deixa damunt la taula i se'n va a dins la casa.)

GIL Altrament, no sabeu quina n'ha fet el Rector.

PAU i JOANET Què?

GIL Sabeu aquell senyor que posava al molí? Doncs ja no hi posa El Rector és un gat vell que hi veu sense ulleres, llamps del sostre! Quin home! A la *cuenta* va ensumà que tenia pinsants i el va sostreure d'en Lari per a fer-lo posar a la Rectoria. Segons sembla es tracte d'un ricatxo d'Amèrica, que a la *cuenta* ha resultat parent amb el metge bort que tenim.

PAU Ja ho sabia: són oncle i nebot.

JOANET Una martingala com una altra. Aquest Rector va de cara a la pesseta. Si voleu veure'l amb cara de marrasquí agre, llamps, no més heu de pidolar. A mi, mal m'està al dir-ho, els homes avars, no em poden ésser amics. En prova d'això, mireu.

(Es fica mà a la butxaca i treu un duro.)

Avui pago el gasto.

GIL Es fals.

JOANET Ensuma'l.

GIL Fa farum de missa. Fem uns quants vols al tresillo?

PAU Davant d'un duro, s'ha de fer el senyor.

GIL A les tres. Lasco! (Pica de mans.)

JOANET

(Veient el SENYOR RECTOR i l'ESCOLÁ que passen per el camí veïnal.)

Nois, el Rector.

PAU (Cridant.) Bòlit!

GIL Corb!

ESCENA III

Dits, LASCO, SENYOR RECTOR *i* ESCOLÁ

(El SENYOR RECTOR i l'ESCOLÁ, que s'els haurà vist passar pel barri, els quals en tornant enrera, entren en escena.)

LASCO Què voleu, homos?

SR. RECTOR

(Tots resten callats en veure'l entrar.)

Què feu parats? Tant animada com tenieu la conversa. Lasco, potser volen cartes per a fer l'autòpsia a aquell duro que fa farum de missa.

LASCO Volen cartos?

(Veient que no li diuen res, se'n va amb l'ESCOLÁ i s'assentaran a primer terme esquerra.)

Coi, escolà, fem jugarrimos?

ESCOLA Au, ja està dit. Anem al jardí. (Se'n van.)

SR. RECTOR Pau, perquè no crideu bòlit, ara? El vostre Rector, en bona veritat ho és com un bòlit. Unes vegades va a parar a una casa que la misèria s'els menja. Altres a una casa que l'enfermetat els afligeix. Altres a posar l'unió predicant la caritat de Jesucrist. Ja podeu cridar: «corb!», ja. Sóc un corb de bona mena, un corb que va allà on hi ha una desgràcia, un corb que es troba sol a l'Església pensant amb

tots vosaltres, perquè sou carn morta i putrefacta, plena de murmuracions i enveges: «corb!, corb!» Vosaltres sou esparvers; esparvers sense sang i sense cor.

PAU — Vostè ens insulta.

GIL — Ens ha dit esparvers.

SR. RECTOR — Com tens modos d'enraonar, quan tot just ara em cridaves: «corb!» Vet-aquí com enteneu la llibertat vosaltres. Tot us és lícit mentre no us toquin a vosaltres mateixos. Doncs us ho repetiré: sou uns esparvers.

GIL — També vostè és l'esparver d'en Lari, perquè li ha robat el senyor Geroni, aquell ricatxo americà.

SR. RECTOR — Faltes a la veritat. El mateix Lari va venir a la rectoria dient que no el volia. El mateix Lari despatxá al senyor Cosme, del molí de Dalt.

JOANET — El poble diu que vostè fa parcialitats.

SR. RECTOR — Què vols dir?

JOANET — Que no ens estima a tots igual.

SR. RECTOR — A veure cita un cas.

JOANET — El cas del senyor Pepet, l'amo del molí de Baix.

SR. RECTOR — Què?

JOANET — Perquè és l'obrer de la parròquia i l'administrador de l'altar de Sant Antoni, li ha fet sortir el senyor Cosme per a liquidar la carta de pago que venç avui, en perjudici d'en Lari que hauria estat l'amo del molí de Dalt i del molí de Baix.

SR. RECTOR — Saps quant se li deu a n'en Lari?

JOANET — Deu mil duros.

SR. RECTOR — Doncs, si se li paga el que se li deu, quína injustícia se li fa? Si tu focis l'amo del molí de Baix, no t'agradaria que et paguessin els deutes?.. Digues, en faig parcialitats perquè ahir vaig fer-te la caritat de l'últim duro que em quedava, tot i pensant que te'l podies gastar pels teus vicis? Vaja, amb Déu siau. Ell que és misericòrdia infinita faci que entreu

amb raó. (Se'n va amb l'Escola.)

PAU (Un cop és fora.) Agafeu-lo!..

GIL Escarbat de quatre banyes!

JOANET Arri allà, bruixot!

PAU Bòlit!..

GIL Corb!..

JOANET Corb!.. Bòlit!..

(Mentre faran aquest diàleg, bo i dreta, en Lasco des de les taules de l'esquerra amb l'Escola des de la banda de fora del barri, cridaran:)

ESCOLA
LASCO } Bup, bup, bup, bup, etcètera.

ESCENA IV

Dits i Lari

LARI Què son aquests crits?

GIL El Rector que ha vingut a insultar-nos.

LARI De què es tracta?

GIL Vos, Lari, vareu anar a la rectoria a dir que no volieu al senyor Cosme?

LARI Si. Era un pobre pelat que ningú responia d'ell.

JOANET Doncs és un ricatxó americà.

PAU Es el qui paga el gasto. Ell avui liquidarà el deute.

GIL Més. Crec que han resultat parents amb en Gabriel.

JOANET Segons la fe de baptisme que encar guarden, bruta de sang del pare de don Gabriel, sembla que aquest Cosme és germà del home assassinat, i per tant oncle i padrí del metge.

LARI (Des de que en Lari comença la seva relació, delirant, els tres del tot esverats fugiran, ara l'un, ara l'altre. Deliri creixent.)

De modo que don Gabriel, no és bort... Que l home que ha arribat de l'Amèrica, és en Cosme, el

seu oncle... Que guarden una fe de baptisme, bruta de sang... que aquesta sang és la del seu pare assassinat... Que el senyor Cosme saldarà la carta de pago... Que el molí de Dalt ha d ésser víctima del molí de Baix... No!, no! Mai!.. Ho sentiu, mai!.. (Revenint-se.) Ah!, son fora. Què ha passat en mi? Si hauré enraonat massa? M'hauré compromés? Potser m'haurà escapat dir que jo soc...

(S'assenta. Pausa.)

Això no pot quedar així. Aquest Cosme ha de dessaparèixer. El metge... el Rector... tots... tots han de dessaparèixer. En Cosme és ben segur.

(Es treu uns diaris vells.)

Aquí ho diu ben clar. (Mirant la data.) Es de vint-i-cinc anys enrera. (Llegeix baix.) La relació del crim ja la sé. Aquí. (Llegint.) Sembla que hi ha pista que recau en un germà del interfecte, embarcat el mateix dia del crim. Aquí hi ha la clau per a embrollar tots els seus plans. (Alçant-se.) De moment aniré a veure el jutge.

(Va per marxar i en ésser a la porta es troba amb DON GABRIEL que entra.)

ESCENA V

LARI *i* DON GABRIEL

D. GABRIEL Déu el guard, senyor Lari. (Al peu del barri.)

LARI (Fret.) Vostè per aquí?

D. GABRIEL Ha vingut en Joanet a la rectoria, fent-nos sapiguer que vostè estava malalt, i per això he vingut.

LARI Jo no estic aconductat amb vostè. (Enèrgic.)

D. GABRIEL Ja ho sé que vostè no està aconductat amb cap metge, més jo, davant de la necessitat, ja mai he mirat aquestes coses. Vol fer el favor? (Demanant-li la mà.)

LARI Mai he donat la ma als meus enemics.

D. GABRIEL A poc, a poc, senyor Lari. Jo no sé si vostè és enemic meu, però si que li puc assegurar que jo no soc enemic de vostè. Ja m'ha dit en Joanet...

LARI Què?

D. GABRIEL Que l'ha sorprès la fundació d'un Sindicat i que haguem comprobat, amb la fe de baptisme, que el senyor Cosme és el meu oncle i padrí.

LARI No m ha sorprès, no. No em fa fred ni calor.

D. GABRIEL Que és ric; posseïdor d una fabulosa fortuna...

LARI (Ràpit.) Si té diners, que se'ls guardi.

D. GABRIEL Reposi's, senyor Lari. El que fundem un Sindicat, no l'ha de molestar, gens ni mica.

LARI Divideixen el poble.

D. GABRIEL No senyor, i dispensi, l'unim. A hores d'ara, podem dir que tot el poble ja està inscrit al Sindicat.

LARI A mi em tiren a la miseria.

D. GABRIEL Home, inscríguis-s'hi.

LARI Així, d'amo passaré a mosso.

D. GABRIEL Això depen de la seva voluntat. (Apart. Adulem-lo.) Com que la base econòmica estarà fonamentada en accions, qui tingui més accions serà més amo.

LARI Quina garantia donen?

D. GABRIEL Per de prompte cinquanta mil duros, que el senyor oncle deposita al banc.

LARI No està mal. Això em dona peu a pensar-hi.

D. GABRIEL Vegi doncs, si obrem com si fossim enemics. Ho pot ben creure: no ens mou altra cosa que l'unió de tots i el progrès del poble.

LARI Quan ha vingut, jo em disposava a sortir; si no ho prengués a mal...

D. GABRIEL De cap manera. Podrem parlar-ne en altra ocasió.

LARI Fins a reveure.

D. GABRIEL Ho passi bé. (Se'n va.)

LARI Això depen de la voluntat de cada u. Ha dit: «com que la base econòmica està fonamentada en ac-

cions, qui tingui més accions serà més amo.» Està entès: si les tinc totes no hi haurà més amo que jo. Ara anem a veure el Jutge.

(En sortir entren el SENYOR GERONI i el SENYOR PEPET.)

Altre contratemps. (Tornant enrera.)

ESCENA VI

LARI, SENYOR PEPET, SENYOR GERONI *i quan s'indiqui* SENYOR COSME, JOANET, PAU *i* GIL

SR. PEPET — Te n'anaves, Lari?

LARI — Si.

SR. PEPET — Veniem, Sant Antoni ens valgui, per a dir-te que estic disposat a pagar el deute.

SR. GERONI — Demana-li hora, sant cristià.

SR. PEPET — Just. Vostè podria assenyalar-nos hora.

LARI — Ara vaig de pressa, i l'hora que puc assenyalar-vos depen de la visita que vaig a fer. Si es volguessin esperar?

SR. PEPET — No tenim feina precisa, Sant Antoni ens valgui.

SR. GERONI — Esperem-ho, sant cristià.

LARI — Tornaré prompte.

SR. PEPET — Quan torni potser hi trobarà en Cosme, puix m'ha dit que volia parlar-li.

(S'assenten a la primera taula esquerra.)

LARI — Està bé.

(Se'n va. En ésser al barri, es trobarà amb en COSME.)

COSME — Déu el guard.

LARI — Ara me n'anava.

COSME — Si no tingués de tardar...

LARI — Tinc interés en parlar-li del Sindicat.

COSME — Precisament per això venia.

SR. PEPET Què li deu dir?

LARI Tornaré prompte.

(En COSME va a assentar-se a la taula dels senyors PEPET i GERONI. Quan en LARI va a sortir es troba amb en JOANET, en PAU i en GIL.)

JOANET Hola, Lari.

LARI (Contrariat.) Ja comenceu a apurar-me la paciència.

GIL Veniem per a sapiguer com us trobeu.

LARI (Més impacient.) Qui us ho ha dit que estava malalt?

(En COSME parlarà amb molt misteri amb els senyors PEPET i GERONI, aquests aniran fent senyals d'admiració.)

PAU Home, us hem vist tan transformat.

LARI Parlem d'altra cosa. Necessito dos de vosaltres per testimonis.

GIL
PAU } Com volgueu.

LARI Anem, doncs.

COSME Es precís guardar el secret.

SR. GERONI Com si ho hagués dit a la paret.

SR. PEPET Altrament, jo tot ho atribueixo a Sant Antoni. Si, si, a Sant Antoni, el més simpàtic de tots, perquè sempre dona; ja sabem que el Sant que sempre dona és un bon Sant. Es un cas segur. Tothom que acudeix al Sant, queda afavorit. No més s'han de fixar amb mi. (Tus.)

SR. GERONI No es cansi.

SR. PEPET Si n'estava d'apurat.

SR. GERONI El plaç era improrrogable. Anava a la ruïna segura.

COSME Com s'ho va fer?

SR. PEPET Vaig fer una prometença a Sant Antoni.

GIL Que vagin bé. (Saludant amb les cartes.)

SR. GERONI Doncs Sant Antoni l'ha ben escoltat.

COSME La meva arribada no podia ésser més oportuna.

SR. PEPET Quan agraït li estic.

COSME Ja pot estar-ho. Lasco, vina.

LASCO Manu, nyo.

COSME I doncs, què no em vols dir res? Digues, i en Lari, t'agrada?

LASCO No, per qüo és mal homo; homo peguissairo. Coi, sempro xerro amb sos quartos.

GIL La mala.

PAU Té!

COSME Ets de buscar-li els secrets...

LASCO Els secrets?

GIL El cavall... la sota...

JOANET Llamps! Què vas a bola?

COSME El que vegis que s'amaga.

LASCO Mira, mira, nyo bruixot, coi, homo peguissairo...

(Marxa esverat.)

COSME Pobre Lasco!, quantes coses podria dir-nos si tingués l'enteniment clar.

PAU Jo no pago. Te les has triades.

GIL Rellamps! No sé quin Sant em detura com no te les tiro per la cara.

PAU Llengua!

GIL Té. (Ho fa.)

En Pau i en Gil s'agafen. En Joane els descomparteix.)

JOANET Home, Gil... Pau...

(En Cosme també hi va, més a l'instant entra en Lari.)

COSME Per Déu.

LARI Què és això?

GIL Aquest...

LARI Au, a dintre. Aneu i mateu-vos, si això us plau...

COSME No te por que es facin mal?

LARI I ca! Au, a dintre! (Els tres fan mutis.) Tu, Lasco, vigíle'ls.

LASCO Jo, coi...
LARI Au! Quina colla...
COSME Lari...
LARI Al moment.
SR. GERONI Nosaltres...
LARI Ja em permeteran.
SR. PEPET Si, home, Sant Antoni ens valgui.

(Fa mutis amb el senyor GERONI.)

ESCENA VII

LARI, COSME *i* ESCOLÁ *quan s'indiqui*

COSME Tu diràs. (A LARI.)
LARI (Oferint-li seient. Pausa.) Tenia ansia de parlar amb vostè. El senyor metge m'ha parlat del Sindicat que està formant... Aquest Sindicat en un poble petit com és el nostre, crec que ha d'ésser un niu de raons.
COSME Vostè dirá
LARI Això ho pot dir una criatura. A cop d'ull es veuen cases sindicades i no sindicades.
COSME I si jo li digués que són comptades les cases que no son sindicades?
LARI Doncs aquestes comptades cases, mouran la llebra.
COSME No podran.
LARI Com?
COSME Molt senzill: el Sindicat comprará a l'engrós el gènere; pagará al comptat; tindrá carruatges propis per a recados i transports. Tot això són economies. Amb el saltant d'aigua que he comprat mourem la maquinária amb força elèctrica. Ara digui'm: quina casa podrà competir amb nosaltres?
LARI Jo!
COSME No ho crec; perquè per capital que tingui, no podrà competir amb un sens nombre de capitals, acu-

mulats en un sol capital que es mourà sota una direcció.

LARI Però per això necessiten un capital fenomenal.

COSME Ademés de posar el Sindicat a punt de marxa, tot d'una que fem la inauguració ja hauré dipositat en el banc cinquanta mil duros per a respondre de les cinc mil accions que vendrem a deu duros cada una.

LARI La garantia no pot ésser més segura. Sotscrigui'm al Sindicat. D'accions me'n quedaré... tres mil.

COSME No pot ésser, home.

LARI (Contrariat.) Per què?

COSME Home, llavors el Sindicat no tindria llibertat d'acció, perquè hauria d'emmotllar-se a la voluntat de l'únic accionista, que seria el vertader amo...

LARI *Malo.*

COSME No, home; és un bé. Quan més escampades siguin les accions, més interès hi haurà pel Sindicat.

LARI Quin màxim d'accions podrà tenir cada soci?

COSME Deu accions.

LARI Doncs, sotscrigui'm per deu accions.

COSME Està bé. (Pausa.)

LARI Quin nom penseu donar-li?

COSME «Sindicat Catòlic del molí de Baix».

LARI Així, ja ho veig. El Rector mangonejarà tots els quartos.

COSME No pot ésser, perquè l'Església prohibeix que els sacerdots tinguin càrrecs econòmics.

LARI Doncs, quin paper hi representarà el Rector?

COSME El senyor Rector serà el Conciliari del Sindicat.

LARI Qui serà el President?

COSME Els dos primers anys, ho serà el meu nebot.

LARI (Alçant-se esverat. COSME també s'aixeca. Delirant, diu:)

El seu nebot?.. Ah! sí... Crec que s'han trobat parents... crec que li és oncle i padrí. Diu que du la

fe de baptisme, bruta de sang. . la sang del seu pare assassinat.

COSME Senyor Lari, què li vé? (Agafant-lo mansament.)

LARI (Revenint-se.) Ai! Dispensi.

COSME Assenti's.

LARI Potser serà millor que vagi a pendre alguna cosa.

COSME Just, si; vagi i jo l'esperaré. (Se'n va.) Això és ben estrany, ja l'altra vegada contaren aquells hereus escampes que, en tocant-li aquest punt, perdé l'o remus. Jo ara ho acabo de veure amb els meus propis ulls. No ho sé... Déu em guard de fer judicis temeraris... però, un misteri si que hi és.

ESCOLA (Des del barri.) Senyor Cosme.

COSME Hola, escolà. (Repensant-se.) Ara hi penso; potser si que el senyor Rector l'hauria de convèncer... per ell l'ocasió sempre és oportuna. (Girant-se.) Encar ets aquí?..

ESCOLA Si, senyor.

COSME On vas, ara?

ESCOLA A la rectoria.

COSME Digues al senyor Rector si vol fer el favor de venir.

ESCOLA Molt bé diu. (Se'n va.)

COSME Es un escolà molt bon minyó. Així fos en Lari, tan debó. Seria la manera perquè en el poble hi hagués pau complerta... Aquí he sapigut que assassinaren el meu germà. Va morir sens rebre les cartes meves, va morir sens rebre cap valor meu... jo que li vaig escriure cartes i vaig enviar-li valors. Aquests valors, aquestes cartes, ¿quí ho haurà interceptat?..

LARI (Entrant amb una ampolla i dues copes.) Jo.

(En Cosme torna en sí impressionat.)

Vostè devia estar impacient, puix el veig molt impressionat. Li deia que jo, revingut del meu estat

nerviós, he pensat entrar en el Sindicat, i per a celebrar-ho podríem fer una copeta.

COSME Moltes gràcies.

LARI Les gràcies es donen després. Quan el poble sapiga que en Lari ha entrat al Sindicat ho assenyalarà com un aconteixement.

(Durant aquesta relació en Lari es treurà de la butxaca una ampolleta i tirarà un raig del seu contingut a una de les copes.)

Miri, (assenyalant-li l'ampolla) és marca veritable.

(Havent omplert les copes n'ofereix una a n'en Cosme.)

Si és servit.

COSME Gràcies.

(En Cosme agafa la copa i l'alça bo i mirant a en Lari, qui se la veu d'un glop.)

LARI Que no veu?

COSME Em creia que volia brindar.

ESCENA VIII

Lari, Cosme *i* senyor Rector

SR. RECTOR I per mi, què no n'hi ha?

COSME No faltava més. El senyor Rector també hi ha de ser-hi.

LARI Just, aniré a buscar una copeta. (Hi va.)

COSME (Posant la copeta damunt la taula.)

L'he enviat a cercar per a dir-li que en Lari s'ha inscrit al Sindicat.

SR. RECTOR Cuidado.

COSME Ja veurà: en dir-li que l'anomenaríem «Sindicat Catòlic del molí de Baix» ha refunfunyat.

SR. RECTOR Ja entenc.

COSME Jo li he tirat un entretoc, fent-li entendre que havia d'ésser catòlic.

SR. RECTOR Bé.

COSME Però he cregut que la meva paraula era poc autoritzada hi he pensat que vostè podria fer-li entendre amb més autorització i eficàcia.

SR. RECTOR Potser refrescaveu l'entrada al Sindicat.

COSME Aquest era el motiu.

SR. RECTOR No beguessis...

COSME Com?

SR. RECTOR No em mereix confiança.

LARI Ja soc aquí altra vegada. Ja he dit a n'en Cosme que és de bona marca; al propi temps que el paladar s'hi recrea, el paidor ho reb com un remei.

SR. RECTOR Bé, Lari; t'ho agraiexo molt, però com que suara en Cosme em deia que havies determinat entrar al Sindicat, jo no se si t'ha arribat a esplicar tot el mangoneix i les condicions del mateix.

LARI Però abans que ho espliqui, podríem veure; així agafaríem més cor.

SR. RECTOR Jo prefereixo beure després. Beu tu, Cosme.

LARI Es clar, begui.

COSME Beuré en acabar, juntament amb el senyor Rector,

SR. RECTOR Doncs, sense compliments. Esplíca't i informe'ns del Sindicat amb tots els seus detalls.

LARI Podríem assentar-nos. (Contrariat.)

SR. RECTOR Seu, Cosme. (S'assenten.)

COSME Seré breu. Primer que tot, el Sindicat es proveirà al port major, de tot el gènere. Les botigues que hi han en el poble, totes proveiran al Sindicat. El Sindicat destinarà del trenta per cent de les seves ganancies el quinze per cent de descompte a les botigues, perquè puguin guanyar alguna cosa. Tot el que comprin els socis se'ls anotarà en una llibreta de comptes corrents, i a fi d'any, en fer el balanç

se'ls farà participants dels beneficis *a pro rata*.

LARI — Això és una Cooperativa en tota forma.

COSME — Els obrers es sindicaran per oficis, amb les seves corresponents juntes i caixa propia.

LARI — Això està bé.

(Fins ara el SENYOR RECTOR haurà mirat tot embabiecat a n'en COSME.)

COSME — Què mira, senyor Rector?

SR. RECTOR — Continua, que m'agrada sentir-te.

COSME — La caixa d'estalvis, del mateix modo que admeterà les imposicions dels oficis en col·lectivitat, també rebrà imposicions de cada u dels socis; a tots els quals els hi donarà un interès del tres per cent i un premi a fi d'any a aquells socis que totes les setmanes hi hagin imposat alguna cosa.

LARI — Això és bonic.

COSME — Esperi.

SR. RECTOR — Deixe'l dir, Lari.

COSME — Per a estimular a la quitxalla a l'estalvi, es rebran imposicions de cinc cèntims, guanyant interès des d'una pesseta. A fi d'any, farem la festa de la guardiola; per la qual farem fer dues guardioles de terrissa ben grosses, una pels nois i altra per les noies; les omplirem de caramelos i confits i hi posarem les llibretes premiades. Posades al lloc de la festa, els nois i noies cantaran i faran diàlegs; després, un noi trencarà una guardiola i una noia una altra, i... no en volgueu de corredisses i gatzara entre els menuts, davant dels caramelos i confits.

(El SENYOR RECTOR i en LARI riuran.)

SR. RECTOR — Serà bo de veure-ho això. Però jo voldria que els nois i noies de la Doctrina en sortíssin beneficiats.

COSME — El Sindicat, tots els anys farà també un donatiu especial per a la Doctrina de la Parròquia.

LARI Llamps del sostre; això no m'agrada tant.

COSME Per altre part, a n'els nois i noies de la Doctrina haurien d'estimular-los a que fessin imposicions a la caixa d'estalvis.

SR. RECTOR Això deixo per mi.

COSME Pels socors mútus, farem la germandat de Sant Antoni...

LARI Això fa pudor de Missa.

COSME La caixa de pensions per a la vellesa, serà dedicada a Sant Aleix.

LARI (Perdent la calma i alçant-se.) Vaja, prou. Vostès van a posar una pica d'aigua beneita a cada cantonada.

(S'alcen el SENYOR RECTOR i en COSME.)

SR. RECTOR Ja trobava estrany que entressis al Sindicat. No obstant, no veig el cas perdut. Mira, Cosme, t'ho estimaria que anessis en busca d'en Gabriel, perquè m'ha dit que volia ésser aquí en efectuar-se la carta de pago. Com que és tart...

LARI (Oferint-li la copeta.) Begui abans. (A n'en COSME.)

SR. RECTOR Ves, Cosme. Ja veurem tots junts després.

COSME Ho passin bé.

(En LARI demostra contrariar-se molt.)

ESCENA IX

SENYOR RECTOR *i* LARI

(En LARI en començar el SENYOR RECTOR a parlar, s'hi girarà d'esquena, apoiat a la taula de l'emparrat.)

SR. RECTOR Ja comprenc que et disgusta que hi hagi tants noms de Sants. Saps per què, Lari? Es que cada u estima els seus. Nosaltres estimem als Sants, perquè

són nostres, i tu estimes als diables, perquè són els teus. Els dimonis, abans, ho eren de Sants; eren àngels del Cel. Ells, com tu, renegàren de Déu, més ells ho feren per orgull, i tu ho fas per cobdícia. Escolta bé: quan eres petit, tu anaves a missa, fins n'ajudaves; anaves a doctrina i guanyaves premis.

LARI — Quí l'ha enterat tant bé?

SR. RECTOR — El senyor Geroni que et coneix de petit em té esplicada la teva vida de pe a pà. Quan fores mosso del molí de Dalt, llavors va començar la fam d'or, que vas alimentar...

LARI — Què?..

SR. RECTOR — Que vas alimentar amb les mesades que queien i...

LARI — I què?

SR. RECTOR — I amb les propines que et donaven. No tenint-ne prou, vas fer-te carter i les cartes..

LARI — No s'aturi. Les cartes... què, les cartes?

SR. RECTOR — Les cartes et donaven un nou guany, un guany...

LARI — Un guany honrat com un altre.

SR. RECTOR — No et diré que no. Però augmentaves el capital. Del capital en feres el teu ídol i per a conservar-lo i per a augmentar-lo, passaves per tot.

LARI — Què vol dir, per tot.

SR. RECTOR — Que passaves penúries, vesties pobrement, menjaves pobrement, i... amb tots els teus diners, vas ésser un miserable. Per aquell temps em varen fer rector i el senyor Geroni va vendre't el molí de Dalt. Des de llavors no vares anar més a missa ni a confessar, ni a res que fes olor d'Església. Dígue'm, Lari: qui s'ha canviat, tu o l'Església? A l'Església diem la missa igual, fins les casulles i les albes són les mateixes que tu tantes vegades havies plegat. Els baptismes encar els fem en aquella pica que tantes vegades havies obert; em serveixo del mateix llibre, dic les mateixes oracions,

tot és el mateix. Tu si que no ets el mateix. Quí t'ha canviat? Pregunta-ho a la teva conciència. El que trobis que et molesta, alló ets de treure, i llavors no et fará res tractar amb Sants, perquè els Sants seran teus.

LARI — Vostès gasten molts *cumplidos* amb els rics i els pobres els tracten a puntades de peu.

SR. RECTOR — Ningú pot dir semblant cosa. Digue'm, Lari: quan en venint tu a casa, t'he rebut del modo que em rebs tu, ara?.. Quan m'he posat d'esquena a la teva conversa?

(En LARI s'anirà girant, poquet a poquet, amb el cap cot i en posat d'avergonyit.)

Es precís veure les coses per creure-les.

LARI — No obstant, vostès prediquen moltes coses que les hem de creure sense veure-les.

SR. RECTOR — Hi han tres maneres de creure les coses: unes les creiem perquè les veiem, com ara crec en la teva mala educació, perquè la veig; altres, que encar que no les veiem hi han senyals que ens obliguen a creure-les, com per exemple: veiem fum, creiem que hi ha foc, el fum sempre respira. Mira, Lari, quan un criminal comet un crim, fa el foc i el fum és la conciència que el martiritza. Ho entens tot això, Lari?

(Ho diu ben marcat això.)

LARI — (Amb viva inquietut.) Senyor Rector, potser seria bo que ho deixéssim per altre estona...

SR. RECTOR — Permetem que t'espliqui el tercer modo de creure. Aquest modo de creure es refereix a el que ens diuen persones en tan gran nombre i tan respectables per a nosaltres, que seria tonteria no creure-ho. Així per exemple: encar que no hagim estat a Amèrica, en tenim tanta certesa com si hi haguéssim estat. Tu be saps que en Cosme...

LARI Igual que vostè.

SR. RECTOR Tu ho vas sapiguer primer que jo.

LARI No se perquè.

SR. RECTOR Si, home; perquè abans d'estar a la rectoria, va estar al molí de Dalt. Doncs bé, per creure totes les coses que prediquem, encare que no les veiem, és necessari tenir senyals fixes que ens obliguin creure-les. La conservació del Sant Misteri a Sant Joan de les Abadeses; els Corporals de Girona; la Sagrada Hostia de l'Escorial, són senyals que ens fan creure la presència reial de Jesucrist en l'Hostia consagrada. El Sant Llençol de Turín i el Sant Crist de Llímpies, són una senyal viva i constant, que Jesucrist morí en creu. Si volem avivar la fe pel gran nombre de persones que ens parlen de la veritat de la nostra religió, haurem de recorre tota la història de l'Església; una història de vint segles. Des de la persecució dels revolucionaris d'avui, als emperadors romans, que decretaven les persecucions dels primers segles de l'Església. Des de Sant Josep Oriol, canonitzat en els nostres temps, a Sant Esteve, protomàrtir. Quants Laris com tu hi han hagut des de que el mòn es món. Quantes persecucions ha sofert l'Església catòlica, ¡... míra-la, contempla-la ben triomfant. Tots, tots els catòlics de nostra terra, de Catalunya, d'Espanya, de tot el món; perquè en tot el món n'hi ha de catòlics, pregonen la veritat de la nostra religió. Com pot ésser, diguem Lari, que tants homes estiguin en la mentida, confessant les veritats que tu pretens negar? Quan has sentit dir que un catòlic s'hagi arrepentit de ser-ho en l'hora de la mort?

LARI Deixim estar, senyor Rector. Pensi que jo ja voldria creure, però no puc.

SR. RECTOR Què has dit? Infeliç! Qui vol creure, pot; però ho ha de demanar. L'estat de la teva conciència és

una nit tenebrosa; per això no creus. Si vols creure tal com dius, fes sortir el dia d'una bona confessió; això és, el poder creure i després demanar-ho a Déu, que és autor de tota llum i t'hi veuràs i creuràs.

LARI — L'Església catòlica és un fossil, una antigalla. Ja ha passat de moda, és cosa d'altre temps.

SR. RECTOR — No és una cosa d'altre temps, és una cosa viva en tots els temps. Es una cosa que ha passat per vint segles, sempre triomfant. Va triomfar en els tres primers segles de persecucions; triomfà de les heretgies amb els Sants Pares; triomfà de la mitja lluna; de Luter, en Alemanya; d'Enric VIII en Anglaterra; de Calsino, en França; de Suinglo, en Holanda. Triomfà de Voltaire, de Renan, de Jordano Bruno, com triomfà de Julià l'apóstata. Mira el temps que som i veuràs que per damunt les runes de l'any 35 del passat segle i de l'any 9 del que som, s'han multiplicat els convents i les esglésies, els religiosos i sacerdots. Aquesta cosa que tu dius que és d'altre temps, et sobreviurà. Si un sacerdot va batejar-te en nom de l'Església, un sacerdot serà qui, en nom de la mateixa, resarà damunt el teu cadavre.

LARI — Senyor Rector!.. (Dret i sens mirar-lo.)

SR. RECTOR — Quan seràs al fossar, Déu ja t'haurà judicat.

LARI — Senyor Rector? (Mirant-lo suplicant.)

SR. RECTOR — Tan si creus com si no creus...

LARI — Senyor Rector!! (Mirant-lo irat.)

SR. RECTOR — El judici teu ja pots pensar-te'l.

LARI — Senyor Rector!.. (Irat, en actitut d'anar-hi.)

SR. RECTOR — Compte...

LARI — (S'atura i es posa les mans al cor.)

Compte?.. Compte!..

(Bo i anant s'en a dintre la casa comptant amb els dits, caminant d'esma i parlant fora de sí.)

El vaig treure de casa... es varen trobar parents... ho diu la fe de baptisme, bruta de sang... sang del seu pare assassinat...

ESCENA X

SENYOR RECTOR, *sol*

(El SENYOR RECTOR s'el mirarà tot estranyat. Quan sigui fora, restarà pensatiu i mourà el cap en actitut de contrariat. S'assentarà, aixecarà els ulls al Cel i plorarà en amarg plor. Estant així entraran en COSME i DON GABRIEL.)

COSME (Des del barri.) Senyor Rector, ja som aquí.

D. GABRIEL (Entrant.) Que sol i pensatiu està. Plora? Què té, senyor Rector?

SR. RECTOR No, res. Ja ha passat.

COSME No, res; no, res. Alguna cosa ha passat.

SR. RECTOR Vos ho diré, no vull que feu castells. He disgustat a n'en Lari, parlant-li amb insistència perquè tornés en raó i temo que s'ha tornat boig. (Plorant.) S'en ha anat a dintre com si desvariegés...

D. GABRIEL No es desconsoli. De moment li ve i de moment li va. Quan en Joanet ha vingut a avisar-nos, he vingut de seguida i ja l'he trobat tranquil.

COSME Amb mi també li ha passat, però ha entrat a dintre a pendre alguna cosa, retornant al cap de poca estona com si no li hagués passat res.

SR. RECTOR Millor que sigui així. No obstant, si no surt hi entrarem, no fos cas que de veritat no es trobés be i li manquessin els auxilis espirituals i els teus, Gabriel. Parlem de tot. Com està la carta de pago?

COSME Tot està arreglat. En Gabriel porta els diners a la butxaca i el notari està per arribar. Perquè no hi falti rés, he fet anar l'escolà en busca del senyor Geroni i el senyor Pepet, dient-els-hi que fessin cap a aquí, sens tardar.

SR. RECTOR No us creieu que aquests desvaris d'en Lari, siguin perquè sí, no. Els seus motius tindrà; per mi en Lari te alguna cosa al pap i s'ofega. M'enteneu?

D. GABRIEL Anem a mirar-lo d'aprop, amb excusa de pregunli el benestar.

SR. RECTOR Si, anem.

(Bo i alçant-se beu la copa plena i diu:)

Mira, Cosme; encar tens la copa preparada. No te la beguis pas. Gabriel, saps que podries fer? Te l'hauries d'emportar a la rectoria i fer-hi un exàmen. Que vols que et digui? en Lari no m'agrada. Vaja, que no m'agrada!

(Don Gabriel posarà el contingut en una ampolla.)

D. GABRIEL Déu faci que amb l'anàlissis quedi tranquil.

SR. RECTOR Anem, anem; no serà res si a Déu plau.

(El senyor Rector i don Gabriel entren per a visitar a n'en Lari, i en entrar, el senyor Rector va dient:)

Lari! Lari!

ESCENA XI

Senyor Geroni, senyor Pepet *i quan s'indiqui* Escolá *i* Lasco

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, haurem estat els primers.

SR. GERONI Millor, sant cristià. Així podrem assentar-nos una estona, que a vostè les cames ja li fan tintines.

SR. PEPET I a vostè, no, eh? La seva quinta em passa davant

deu anys; vull dir que si no és vell, tampoc és jove, senyor Geroni.

SR. GERONI De quan parla, senyor Pepet! A vostè li deu semblar que la seva quinta és de l'any passat... si fa anys que ha passat, senyor Pepet; si ja fa anys que ha passat.

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, no s'acalori.

SR. GERONI Si fa anys que ha passat, sant cristià.

SR. PEPET Haviat arribarà el notari i farem el pago.

SR. GERONI Si fa anys que ha passat!

ESCOLA Senyor Rector! Senyor Rector! (De dins.) Senyor Rector! Que és aquí el senyor Rector? (Des del barri.)

SR. PEPET Què hi ha?

SR. GERONI Digues.

ESCOLA (Entrant.) Es que la promesa d'en Pau espera a la rectoria per a examinar-se de doctrina.

SR. PEPET Per això tantes presses? Sant Antoni ens valgui!

ESCOLA Què?.. L'haguessiu vista. He fugit de fàstic que em feia. Per anar vestida a la moda, portava un vestit mig fet; li faltava roba a les faldilles, a les mànegues i al coll.

SR. PEPET Si no tenia més roba, la pobre.

SR. GERONI Es clar.

ESCOLA No, no! Ho fan expressament.

LASCO Escolà, no t'enfados... (De la porta.)

SR. GERONI No son pas totes així.

ESCOLA Jo parlo de la promesa d'en Pau.

LASCO (Surtint.) Què t'agrado a jo?

ESCOLA Tu, has de portar l'ampolla de ratafia que em vares robar...

LASCO Jo?

ESCOLA Recorda't de les castanyes d'en Lari a la rectoria, ja et vindrà a la memòria.

LASCO Noi... Qui son recordo!.. Perquè sempro pedrego!

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, deixa'l estar.

SR. GERONI Que li aprofiti, li has de dir, sant cristià.

ESCOLA Però aquella noia s'espera. Què no saben on és el senyor Rector?

SR. GERONI Esperal aqui. Puix ha de venir prompte.

LASCO Fem jugarrimos?

ESCOLA Au, ja està dit.

(Juguen a thé, xacolata i cafè al graó de l'escala.)

ESCENA XII

Dits, SENYOR RECTOR, LARI, COSME *i* DON GABRIEL. *Quan s'indiqui*, JOANET, PAU, GIL, NOTARI, ESCRIBENT, JUTGE *i* DOS MOSSOS D'ESQUADRE

SR. RECTOR Què tant jugar! (Deixant lliure el pas.)

ESCOLA A la rectoria s'espera la promesa d'en Pau.

SR. RECTOR Què vol?

ESCOLA Examinar-se de doctrina.

SR. RECTOR Aviat hi anirem.

(En LARI seguirà al senyor RECTOR molt consternat i en posat del tot nerviós.)

SR. PEPET Què tal? Avui està d'enhorabona, veritat? Ja s'ha acabat la misèria! Avui si que podem fer la festa complerta.

SR. RECTOR Tu, Lari, seu aquí.

(La cadira de l'emparrat arrambada a la casa.)

El padrí i el senyor Pepet, allà; a la primera taula esquerra, de cara a la façana.

NOTARI (Entrant amb l'ESCRIBENT.) Pensi amb mi, senyor Rector.

SR. RECTOR No faltava més. Com està, senyor Notari?

NOTARI Molt bé. Déu vos guard a tots.

TOTS Gràcies.

NOTARI I vostè, Lari. Què tal?

SR. RECTOR Està un xic nerviós i hauríem de donar pressa per a la firma de la carta de pago, puix li convé molt repós.

NOTARI Per mi ja podem començar.

SR. RECTOR Si és servit, pot assentar-se a cap de taula. L'escribent, al seu costat.

(Aquest s'assenta al costat d'en LARI.)

Tu, Gabriel, aquí. (Al costat del NOTARI.)

TOTS I vostès?..

SR. RECTOR Amb en Cosme estarem drets.

TOTS No... no... no. . no... no...

(Que no sigui a compàs, sinó a una ordenada confusió la resposta.)

SR. RECTOR Assentem-nos, doncs.

(S'assenten a les cadires de davant la segona taula dreta.)

ESCOLA I jo?

LASCO I jo?

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, assenteu-vos a terra.

SR. GERONI Bon lloc per a no caure, sant cristià.

NOTARI Si volen, començaré a llegir.

SR. RECTOR No cal. Mira-t'ho, Lari.

(En LARI ho llegeix de baix en baix.)

Si t'està bé, firma-ho.

NOTARI (Es treu una ploma estilogràca i la dóna a n'en LARI.)

Li està bé.

LARI Està bé.

NOTARI Ja pot firmar, Lari.

(Firma en LARI. Després el senyor PEPET i testimonis. En GABRIEL firma sens llegir, el senyor PEPET i en PAU s'ho miren

a l'engrós. Un cop tots han firmat, firma el NOTARI i dóna els diners a n'en LARI, el qual se'ls fica a la butxaca sens mirar-los.)

Senyors, el deute és pagat.

TOTS Molt bé, molt bé.

JUTGE (Entra amb els mossos.) Pas a la justícia.

TOTS El Jutge.

JUTGE Don Cosme Solina?

COSME Servidor.

JUTGE Doneu-se prés.

COSME Jo?

D. GABRIEL Es el meu oncle!

JUTGE Aquest és l'home vil que assassinà al vostre pare.

TOTS Ah!

COSME Sóc innocent! Vos ho juro!..

LARI (Alçant-se i retirant-se a la casa.)

Compte... el vaig treure de casa... es varen trobar parents... ho diu la fe de baptisme, bruta de sang... sang del seu pare, del seu pare assassinat...

(Mentre els mossos lliguen a n'en COSME, tots es tapen la cara del tot consternats, menys en GABRIEL que estarà als braços del senyor RECTOR.)

Baixa el teló amb naturalitat

FI DEL SEGON ACTE

Tercer Acte

L'escena representa una casa mitjanament decorada, amb portes laterals balcó al fons. La porta de l'esquerra condueix a fora; la de la dreta a les habitacions interiors. Per l'escena hi haurà tres o quatre cadires velles; una calaixera-escriptori, al fons dreta; un armari, al fons esquerra; una taula al centre i una otomana o ganapé, a primer terme dreta. L'escena estarà a mitja llum, cuidant de tenir apagades las galeries. A dintre la calaixera hi ha d'haver-hi un parell de cordes. A dintre l'armari, una maleta i un punyal.

ESCENA PRIMERA

(L'escena quedarà sola breus moments. De la porta de la dreta sortirà el senyor Rector amb trajo de carrer i en direcció a l'esquerra; tot molt pausadament. Quan hi sigui es repensarà i retornarà a l'escena.)

SR. RECTOR Déu Nostre Senyor ha posat foc en les meves paraules i han impressionat a n'en pobre Lari... I en Cosme? Pobre Cosme! Es a la presó, però en sortirà. Déu farà brillar la seva innocència. Jo voldria salvar-los a tots dos... Déu m'escolti. (Truquen.) Qui hi deurà haver? (Va a obrir.)

ESCENA II

Senyor Rector *i* don Gabriel

D. GABRIEL Senyor Rector...

SR. RECTOR Per amor de Déu, no cridis.

D. GABRIEL Per qui? Quí hi ha? Digui...

SR. RECTOR Calma, Gabriel. (Va a tancar la porta.)

D. GABRIEL Què és aquest misteri? Si no em vol, me'n tornaré.

SR RECTOR No, no; espera't. (Tanca la porta dreta) Veus?, ara ja és més segur.

D. GABRIEL No m'esplico aquest posat.

SR. RECTOR Ja t'ho diré: en Lari t'ha agafat mania...

D. GABRIEL Be, i què?.. Per ventura necessito d'ell, jo? El que convé es treure el senyor oncle de la presó, perquè jo crec que és innocent.

SR. RECTOR Innocent!

D. GABRIEL Que vol dir que no?

SR. RECTOR Si, home; crec que ho és d'innocent.

D. GABRIEL Diré més. Sospito d'en Lari.

SR. RECTOR Com?

D. GABRIEL Si. Sospito d'en Lari, perquè ha de sapiguer senyor Rector, que he fet l'anàlissis d'aquell licor, hi he trobat que contenia un veneno molt actiu.

SR. RECTOR Què dius?

D. GABRIEL El que sent.

SR. RECTOR Et torno a dir, calma.

D. GABRIEL A què ve aquesta prudència exagerada? Creu que tinc de permanèixer amb els braços plegats davant d'aquest nou contratemps que ha vingut a turbar la calma i alegria que em començava a somriure?

SR. RECTOR Què penses fer?

D. GABRIEL Què penso fer, diu? Estic cercant proves. He començat amb el senyor Geroni.

SR. RECTOR Disbarat!..

D. GABRIEL Podria ésser que es recordés...

SR. RECTOR Mentre diguis, podria ésser, no faràs res.

D. GABRIEL Ara quasi ho dono per cert.

SR. RECTOR Ets dit quasi, veritat?

D. GABRIEL Però, senyor Rector. Avui m'entrabanca d'una manera que no té nom. Pensi que una vegada hagi

trobat una prova més, vostè haurà de fer de testimoni, provant com en Lari volia envenenar al senyor oncle.

SR. RECTOR A poc, a poc...

D. GABRIEL Què?.. Pensi que traballaré fins a conseguir-ho.

SR. RECTOR Gabriel, Gabriel!

D. GABRIEL Vull parlar amb el mateix Lari per a veure si el faig caure en contradicció. On és?

(Va en direcció de la dreta i el senyor RECTOR el detura.)

SR. RECTOR Gabriel, seny! Per Déu.

D. GABRIEL Vull veure aquest mal home.

(Fent força haurà portat al senyor RECTOR arrant de la porta dreta.)

SR. RECTOR (Agenollant-se amb les mans esteses davant de la porta.)

Hauràs de passar per damunt meu.

(Don GABRIEL el deixa de la mà.)

D. GABRIEL Senyor Rector, pensi que tinc de defensar el bon nom del meu oncle...

SR. RECTOR Jo t'ajudaré!..

D. GABRIEL Pensi que tinc de cercar l'assassí del meu pare...

SR. RECTOR Jo t'ajudaré!.. (Amb més vivesa.)

D. GABRIEL (Deixant-lo bo i anant al mig de l'escena.)

Senyor! Senyor! Com podia trobar una resclosa en la persona que m'ha protegit tota la vida? Hauré de deixar el senyor oncle que es consumeixi a la presó? Déu meu! Déu meu!

SR. RECTOR (Anant al seu encontre.) Per les llagues de Jesucrist crucificat, calma't. Calma't, per Déu, Gabriel, que em martiritzes. Ja que tens tan empenyo en veure

en Lari, deixa-m'hi anar. Vull veure si preparo el terreny; espera't, no et desconsolis, ja saps que t'estimo, Gabriel. Proves n'he donat.

(Se'n va per la dreta.)

ESCENA III

GABRIEL, *sol*

D. GABRIEL Bort, altra vegada? Ara que em somreia la claror d'un dia clar, tinc de veure les meves esperances defraudades, tenint el senyor oncle a la presó, esperant que la justícia li faci pagar un crim del qual és innocent. (Alçant-se.) Criminal? No!.. no!.. Lluny de mi tal supoció! El criminal és en Lari; ell anava a envenenar al meu oncle; ell era el mosso del molí de Dalt, quan anant de pas hi feren parada; ell era carter en aquella ocasió, i les cartes que escrivia el senyor oncle ell les podia fer fonedisses. Si aquestes cartes no fossin cremades. Quina prova, Déu meu! Si el seu dit coincidís amb el marcat en la fe de baptisme... Com trobar-les? Sembla que venen. Potser el senyor Rector ha alcançat el que pugui parlar amb en Lari. No, és en Lasco.

ESCENA IV

DON GABRIEL *i* LASCO

(En LASCO anirà de dret a la esquerra, amb una escombra i una cadira.)

D. GABRIEL Lasco. A on vas?

LASCO A treure brosso de sos rejolos.

D. GABRIEL Vols dir que vas a escombrar, veritat?

LASCO Upa.

D. GABRIEL Si no anessis depresa, voldria preguntar-te per en Lari. Què fa, ho sabs?

LASCO (Deixant la galleda i l'escombra a terra.)

Xerro amb sos quartos; xerro amb lo senyor Rector; xerro sempro. Quan dorm, també xerro.

D. GABRIEL Què diu? Ho saps que diu?

LASCO Diu cosotos.

D. GABRIEL Diga'm una cosota de les que diu.

LASCO Una cosota? Què és una cosota? Cosotos, coi!

D. GABRIEL Be, no t'enfadis. Saps si diu noms?

LASCO Noms? Què son noms?

D. GABRIEL Com et dius tu?

LASCO Lasco.

D. GABRIEL Saps com em dic jo?

LASCO Don Ga-bi-el...

D. GABRIEL Doncs, Lasco i Gabriel son noms.

LASCO I escolà, què és?

D. GABRIEL Un altre nom.

LASCO Amb l'escolà, fem jugarrimos.

D. GABRIEL Digues, què diu en Lari?

LASCO No vol que fem jugarrimos amb l'escolà; però sempre en fem de jugarrimos jo i l'escolà.

D. GABRIEL Has sentit mai si deia com s'ha fet ricatxo? No t'ha contat mai coses de quan era mosso del molí? Digues.

LASCO Què son noms això que diu?

(Agafant la galleda i l'escombra.)

Vaig a treuro sa brosso de sos rejolos.

D. GABRIEL Si em contes forces *cosotos* aniré a buscar a l'escolà i podreu fer jugarrimos.

LASCO Upa. (Bo i anant-se'n.)

D. GABRIEL Està vist. D'aquest no en podré treure res. L'escoà m'ha de treure d'apuros. Amb el pretext del joc, que cerqui, que obri tots els calaixos. Mans a l'obra i que el Cel m'ajudi. (Se'n va.)

ESCENA V

SENYOR RECTOR *i* LARI

LARI (Des de dins.) No; no el vull veure. Els seus ulls em miren, diferents dels altres.

(Entrant en escena precedit del senyor RECTOR. El seu estat és molt aclaparat.)

Les seves paraules em fan l'afecte d'un gemec, que he tingut clavat aquí... (al cor) i en lloc d'esborrar-se amb els anys, ha cridat amb més estridència encar. Oh!, quina vida, senyor Rector!

SR. RECTOR Si és que no vols veure a n'en Gabriel, no el veuràs pas.

LARI I en Cosme ha de morir innocent?

SR. RECTOR No morirà. La justícia té pocs elements de juí per a dictar sentència. Ja ho veuràs.

LARI Consideri, senyor Rector, que el meu viure és mil vegades pitjor que la mort més horrorosa.

SR. RECTOR Ofereixe-ho com a purgació dels teus pecats!

LARI Mai més me'l podré mirar, cara a cara.

SR. RECTOR Però si ell t'arribarà a perdonar.

LARI No; no pot perdonar-me.

SR. RECTOR Haven-t'he perdonat Déu...

LARI Tampoc. Es massa gros el meu crim...

SR. RECTOR Ara si que em disgustes. Fins de Déu desconfies? Jo que estava tant content per a presentar-te davant de tothom com un exemplar de la parròquia amb el teu canvi de vida. Pensa que la misericòrdia de Déu és infinita. Descansa, Lari... ben prompte tornaré per a continuar la meva obra de tranquilització del teu esperit. Ara en Gabriel també necessita de mi.

(Fa intent de marxar per a l'esquerra.)

LARI (S'alça.) Senyor Rector, no em deixi; se'm presenten fantasmes... veig monstres horribles que volen devorar-me.

SR. RECTOR Lari, vols anar altre vegada a la galaria a pendre l'aire?

LARI No, no; aquí estic més acompanyat... aquí hi ha més riquesa...

SR. RECTOR No volies morir-te?

LARI Vull morir i vull viure.

SR. RECTOR Creus que seràs feliç mentre tinguis tal amor al diner?

LARI Ja he fet testament en favor de don Gabriel.

SR. RECTOR El que hauries de fer, és despendre't de tot.

LARI Te raó, senyor Rector. Quan estic davant els diners, no més temo una cosa.

SR. RECTOR Què?

LARI Que me'ls puguin pendre.

SR. RECTOR Quan et moriràs, be te'ls pendran prou.

LARI Morir, rai. Morir a la forca és sensible; morir com un lladre; morir com un assassí; morir com el que soc... hora tonta que em feres ric. Maleïda siguis!..

(Es deixa caure a l'otomana. El senyor Rector li fregarà els polsos i les munyeques.)

SR. RECTOR Beneïda l'hora en que et penedires del mal que has fet.

(El senyor Rector es passeja uns moments fins que en Lari queda adormit i diu:)

Per fi s'ha adormit. Descansa, Lari. Ja tornaré aviat. (Desapareix per l'esquerra.)

ESCENA VI

LARI, *sol*

LARI En Cosme que arriba... Per què havia d'arribar?.. Ja tenies prous diners?.. Si, jo sóc en Lari... el mosso del molí de Dalt... Jo, lladre?.. Jo, assassí?.. No!, no!.. Jo no ho he fet!.. Jo no sóc l'assassí!.. no!.. Allà venen mossos... em miren... m'agafen... Sóc innocent... deixeu-me... Voleu escorcollar-me? No ho vull! Aquesta cartera és meva... Un bitllet de banc, tacat de sang... Mireu-se'l. Deixeu-me...

(Pausa. Es desperta i s'assenta a l'otomana.)

Sort de la sort. Era un somni; no més que un somni. Si fos veritat? (S'escorcolla i treu la cartera.) No; la cartera... les cartes... tot hi és: El bitllet també?

(Es fica les cartes a la butxaca i obra la cartera.)

Si; el mateix amb la mateixa sang... desem-lo; no fos cas que vingués algú... (Alçant-se.) Però això es viure? Si dormo els somnis m'inquieten; sinó dormo, m'inquieta el record... m'inquieta qualsevol soroll... m'inquieta qualsevol persona... Oh! vida meva... acaba d'una vegada! Diuen que els somnis son avisos... Si fos així... Si arribessin a escorcollar-me... Ho amagaré. A on?.. A la taula podrien espanyar el pany... A l'armari, embolicat entre la roba, seria més segur... be hi guardo els diners!.. Ja està dit.

(Ho posa dintre l'armari. Després s'ageu a l'otomana.)

Ara encar que m'escorcollin no m'ho trobaran. Fins em sento del tot sossegat. Si pogués descansar una estona.

ESCENA VII

LARI *i* LASCO

(En LASCO va amb la galleda i l'escombra. Entra amb molt misteri.)

LASCO — Mestro Lari en son cadiroto. Dormon?

LARI — Ja venen .. allà són... Per aquí han de passar... Els esperaré.

LASCO — Sempro xerro.

LARI — Ja s'acosten... En Cosme, en Bartomeu, el noi...

LASCO — Xerro noms, molts noms. Per què m'ho deio don Gabriel de sos noms? Aro mestro Lari n'ha xerrat una lletanio.

LARI — Mira-te'ls... Au, de pressa, que el punyal es rovella... Ja són fora.

LASCO — No descanso pus, mestro Lari... Sempro rabiós; quan dormon xerro cosotos rabiosos.

LARI — Áh! Ja tornen, el punyal. Té, la vida i els diners. Ja, ja, ja. Sóc amo del molí de Dalt.

LASCO — Fa por, coi. Semblo el son d'un bruixot, coi.

LARI — Ja, ja, ja, ja, ja... (LASCO es posa a escombrar fort.)

LARI — Què fas aquí? Quan vegis que dormo, no has de fer soroll. (Alçant-se.) Què fa gaire estona que eres aquí?

LASCO — Soaro.

LARI — Quan dormo, m'has de deixar sol.

LASCO — Sempro?

LARI — No vull a ningú aprop, quan dormo.

LASCO — I quan està despert?

LARI — Tampoc. Au, ves.

LASCO — Mestro Lari, deixim treuro sa pols de sos rajolos.

(En LARI se'n va per la dreta.)

ESCENA VIII

LASCO *i* ESCOLÁ

LASCO — Sembla el son d'un bruixot, coi... un bruixot peguissairo, e... e... e... Per què xerro quan dormo? Mestro Lari xerro noms: Cosme, Bartomeu, pare, fill, e... e... e... Mestro Lari xerro cosotos: punyal, diners, cartos, mosso, amo, e... e... e... Noms i cosotos rabiosos, com una malo cosa, coi.

ESCOLA — (Treu el cap porta esquerra.) Lasco!

LASCO — Mano, nyió. (Anant per la dreta.)

ESCOLA — (Entrant.) Lasco, si soc jo.

LASCO — Feios sa veu tan grosso i pensavo si ero mestro Lari. Fem jugarrimos?

ESCOLA — Oh!, vaig molt de pressa, Lasco.

LASCO — Doncs, au, ves.

ESCOLA — Avui em treus? Vina que et dongui ratafia; prou et donaré un maõ sense remollar.

LASCO — Doncs, fem jugarrimos...

ESCOLA — Ja en farem, home; però, de primer t'haig de dir perquè he vingut.

LASCO — Per quo?

ESCOLA — Home, per veure al senyor Lari.

LASCO — No! Quan dormon, vol ser sol i quan so desperto, vol ser sol. Sempro sol.

ESCOLA — Si està sol, perderà l'enraonar.

LASCO — No! Sempro xerro; quan dormon, també xerro.

ESCOLA — No es deu pas entendre quan dorm.

LASCO — Diu noms i cosotos.

ESCOLA — Noms? Quins noms diu?

LASCO — Cosme, Bartomeu, pare, fill, e... e... e...

ESCOLA — *Cosotos,* també diu? Deuen ésser unes *cosotos*...

LASCO — Cosotos de bruixot.

ESCOLA — Com ho saps que són de bruixot?

LASCO Perquè xerro; punyal, sang, cartos, mosso, amo, diners, e .. e... e...

ESCOLA Això són *cosotos* de bruixot?

LASCO Si... perquè ell ho veio i ell ho feio.

ESCOLA Què *veio?*

LASCO Són noms, coi.

ESCOLA Què feia?

LASCO Matavo, coi.

ESCOLA Saps que penso, Lasco? Que en Lari passa de bruixot; és el mateix dimoni. Saps que són aquests somnis i aquests crits?

LASCO No pa ju pú.

ESCOLA Són els remordiments.

LASCO Molí de vents?

ESCOLA Re-mor-di-ments. (Ben marcat.)

LASCO Què són sos noms i sos cosotos, xo que xerros?

ESCOLA El senyor Rector diu que és un cuc que rosega el cor. Quan mossega de dia, fa pensar amb el mal que s'ha fet, i de nit, el fa somniar.

LASCO Vet-aquí per qüo sempro xerro, mestro Lari

ESCOLA Oi que xerra més que mai?

LASCO Upa.

ESCOLA Saps per què?

LASCO No pa ju, pú.

ESCOLA Perquè des de que el senyor Cosme és a la presó, el cuc que mestre Lari té al cor, mossega més fort.

LASCO Per qüo?

ESCOLA Perquè no és el senyor Cosme qui hauria d'estar a la presó; és el mestre Lari.

LASCO (Girant-se cap a la dreta.) Mal homo... homo peguissairo... bruixot...

ESCOLA Calla, calla, poca solta; no és això el que tenim de fer. Les paraules se les emporta el vent... obres, obres .. ja t'ho explicaré. Don Gabriel vol que li expliquem aquests noms que ha dit en Lari i les cosotes que ha fet, i de més a més, hauriem de

buscar-li els secrets.

LASCO Secrets? Què són secrets?

ESCOLA Díguem: a on passa el dia mestre Lari?

LASCO Aquí.

ESCOLA I la nit?

LASCO Aquí.

ESCOLA Doncs, don Gabriel m'ha dit que aquí hi trobarem els secrets! Saps on seran? En aquella taula, en aquell armari, en aquella calaixera... potser sota terra...

LASCO Però la clau la guardo mestro Lari en so butxacoto.

ESCOLA Mira. (Es treu un tornabís de la butxaca.) Amb això també obrirem.

LASCO Si ens atrapon?

ESCOLA Fugirem.

LASCO Si ens agafon?

ESCOLA No podrà. Correrem més que ell.

LASCO A jo, sos camotos són rovellados.

ESCOLA Ja et portaré a coll i bé. Au, no en parlem més; posat a la porta i vigila.

LASCO (Posant-se a la porta dreta.) Ves de pressa, coi... Ah! espera't, i si em despatxon?

ESCOLA Seràs escolà com jo.

LASCO Vols dir?

ESCOLA Sí, home; tindràs la ratafia més aprop.

LASCO Ves de pressa, coi.

ESCOLA (Obra els calaixos de la calaixera.) Això és roba. Aquí no hi ha res, res. Aquí hi ha paperam.

LASCO Cuita!

ESCOLA (Fugint.) Què ve?

LASCO No; e... e... e...

ESCOLA Ets ben poca solta. Vigila i calla.

(Deixa oberts els calaixos i va a obrir l'armari.)

Noi, no puc obrir, costa molt això... vaja, no puc. Lasco!..

LASCO Mano.

ESCOLA Vina.

LASCO No, homo; a jo vigilo que no t'atrapon.

ESCOLA Ja vigilaré jo, vina.

(En LASCO va a l'armari i forceja. L'ESCOLÁ es posa arran de porta.)

LASCO No puc, coi.

ESCOLA Fort.

LASCO Vaja, no puc.

ESCOLA Vina a vigilar; a veure si podré jo. (Canvien de lloc.) Sembla que cedeix. Una, dues, oup!.. ja està.

(Remena la roba.)

Noi, que diners!.. Aquí un ganivet de punta; guaita, Lasco, és el punyal que somniava... Aquí una cartera... aquí cartes... (ho agafa tot) em sembla que ja tenim tots els secrets. Vina, té, aguanta.

(L'ESCOLÁ es treu la brusa i l'embolica amb tot el que s'emporta.)

Ara anem a veure a don Gabriel. Au, cuita. Corre, ganguil. .

(L'agafa per una mà i el va estirant cap a l'esquerra fins a desaparèixer.)

ESCENA IX

SENYOR PEPET, SENYOR GERONI *i* LARI

SR. PEPET (Entrant.) Sant Antoni ens valgui, be l'hem de visitar. En estant malalt, es perdona tot. No faltava més.

SR. GERONI Sant cristià, no m'hi oposo pas. Ja veu, l'he seguit fins aquí.

SR. PEPET M'ha de seguir, fins trobar-lo. No faltava més.

SR. GERONI Senyor Pepet, no fem cap imprudència. Fins aquí hem arribat i no podíem passar avant. Si no ho tinc mal entès, en Lari aquí hi passa tots els dies i totes les nits. Això, senyor Pepet, em fa creure que l'imprudència, no solament l'hem feta, sinó que també l'estem fent. Al meu modo de veure, petit si vol, no ens hauriem de moure de la botiga.

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, ara ja som aquí. No és pas de valents tornar enrera.

SR. GERONI Déu faci que no ens haguem d'arrepentir, sant cristià!

SR. PEPET Assentem-nos, doncs?

SR. GERONI Com vulgui.

(S'assenten prop de la taula del centre.)

SR. PEPET Què m'en diu d'en Cosme? Vull dir, quin efecte li ha fet veure'l de reixes endintre?

SR. GERONI M'ha admirat veure'l tan seré. La seva serenitat, pregona la seva innocència.

SR. PEPET Amb quin aplom parla. «La meva innocència — deia — promte, molt promte, brillarà potent, com la llum del sol que ens il·lumina.» Se'n recorda? Ni una llàgrima, ni una paraula més enllà de l'altra. Veure'l i tranquilitzar-se, tot és u. Quan he anat a la presó, Sant Antoni ens valgui, hi he anat amb un cor així. (Petit.)

SR. GERONI I quan n'ha sortit, sant cristià?

SR. PEPET N'he sortit... ja ho veu, alegre com unes pasques.

SR. GERONI El que m'ha estranyat més, és que ens parlés del Sindicat amb més entusiasme que quan estava a la rectoria.

SR. PEPET A mi m'ha admirat l'entusiasme amb que parla d'en Gabriel.

SR. GERONI Es clar, són oncle i nebot.

SR. PEPET Però, don Gabriel fa per ell el que faria un fill per el seu pare. Ja he perdut el compte de les vegades

que ha visitat al jutge... a mi, m'ha vingut, retreient-me el que ha fet en Cosme per mi i em feu explicar les penúries que em feia passar en Lari...

SR. GERONI Ara que diu d'en Lari. No se n'hi pot pas parlar d'en Lari a don Gabriel; s'ha ficat a la barretina que ell és el vertader criminal... res, és com una mena de mania. Ja de temps que li porta idea... Jo li dic: sant cristià, no facis judicis temeraris.

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui. Què diu, ell?

SR. GEONI Retreu que en Lari pretenia enverinar a n'en Cosme.

SR. PEPET Ja és gros, ja!

SR. GERONI Que des de que ha arribat en Cosme, li ha agafat aquesta excitació nerviosa.

SR. PEPET Ara vejeu...

LARI (Des de dins.) Fugirà... agafeu-lo...

(El senyor Geroni i el senyor Pepet s'esveren.)

Altra vegada?.. Fugiu del meu davant, fantasmes tormentosos de la meva alegria... Fugiu...

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, ja torna a desvariejar.

SR. GERONI Calli, sant cristià. Jo diria que està despert.

LARI No sóc jo... és ell... lligueu-lo... mireu-lo, és el mateix de vint i cinc anys enrera.

SR. GERONI Saps què penso? Que potser aquí no hi estem bé.

SR. PEPET No ens movem. Potser podrem donar-li algún auxili.

LARI Lasco! Lasco!..

SR. PEPET Sant Antoni ens valgui, ara crida a n'en Lasco.

LARI Lasco!.. Espera't que ara vinc amb el bastó.

SR. PEPET Anem-se'n. Ara m'agafa por.

SR. GERONI Ja no deviem d'haver entrat. Anem.

(En actitut d'anar-se'n.)

LARI (Entrant amb el bastó alçat.) Lasco!.. Què és això? (Pels mobles regirats.) Lladres!!... (Corra vers ells dos.) Vells i lladres? (Els agafa d'una revolada.)

SR. PEPET No, Lari. No em tocat res.

SR. GERONI Ai, no! T'ho juro.

SR. PEPET Pietat, Lari.

SR. GERONI No hem tocat res. T'ho juro.

LARI (Tanca la porta.) Si em trobo a mancar res, no surtireu vius d'aquí. (Ells protesten.) Ara vull veure si em manca res. Els diners hi son tots.

SR. PEPET Si no hem tocat res.

SR. GERONI T'ho juro, Lari.

LARI I la cartera?.. I les cartes?.. I el punyal?.. Morireu.

(Els porta a dintre.)

SR. PEPET Lari, per amor de Déu. Sant Antoni ens valgui!

SR. GERONI Verge Santíssima! Quina mala hora hem tingut en venir aquí.

LARI (Sortint.) La ràbia em crema!.. Si és veritat que no tenen res aquests vells, m'haurà robat en Lasco... Oh! Ara si que tinc els dies comptats. Ara si que seran un fet els somnis... Lladres!.. lladres!..

SR. PEPET (Des de dins.) Assistència!

SR. GERONI Som al molí de Dalt!

LARI Aquests vells encara em comprometeran.

(Va a la porta.)

Si no calleu us posaré una mordaça.

SR. PEPET Escorcolla'ns.

SR. GERONI No t'hem robat res.

LARI Oh! Quí haurà sigut? En Lasco?.. No és aquí!..

(Truquen.)

Ara vé algú... potser és el jutge... Què faig?..

(Truquen.)

Quí hi ha?..

D. GABRIEL Obriu.

LARI Quí sou?

D. GABRIEL En Gabriel.

LARI Esperi's. (Es treu un ganivet i obra, quedant-se arran de porta amb el braç alçat.)

ESCENA X

LARI *i* DON GABRIEL

D. GABRIEL (En entrar detura el braç d'en LARI i l'amenaça amb un revòlver.)

Tractant amb criminals, s'ha d'estar previngut... Aparteu-se, assassí del meu pare!

(En LARI es retira alguns passos, avergonyit.)

Quan llenceu l'arma, deixaré d'apuntar-vos.

(En LARI deixa l'arma, i don GABRIEL es fica el revòlver a la butxaca.)

He sentit crits d'assistència en passar per aquí, i fins m'ha semblat sentir la veu del senyor Geroni i el senyor Pepet. No sortiré d'aquí que no me'ls emporti.

LARI Abans vull escorcollar-los. M'han robat.

D. GABRIEL Què us han robat?

LARI M'han robat...

D. GABRIEL Diners, no. Tots els teniu a l'armari. Us han robat no més una cartera, unes cartes i un punyal.

LARI Oh, mort!, vina! Acaba els meus dies.

(Va per cullir el punyal que ha tirat a terra i don GABRIEL l'agafa primer.)

D. GABRIEL La desesperació és la més gran de les covardies.

LARI Fugiré lluny.

D. GABRIEL No podreu.

LARI No em sulfuri més.

D. GABRIEL L'ombra del crim us seguirà arreu. Sereu un altre Caí que voltarà la terra.

LARI — Don Gabriel, li suplico per el que més estimi, per la memòria del seu pare... perdoni'm... No em dongui més turment.

D. GABRIEL — Em vareu deixar orfe.

LARI — Jo em vaig quedar amb el remordiment. (S'agenolla.) Perdóni'm.

D. GABRIEL — Com puc allargar la mà a n'el que ha estat l'assassí del meu pare? Sou un monstre amb cara d'home! Un munt d'or sobre un bassal de sang. Senyor Pepet, senyor Geroni. (Surten.) Aquí tenen el criminal. Anem. (S'en van.)

ESCENA XI

LARI *i* SENYOR RECTOR, *quan s'indiqui*

LARI — No m'espanten els fantasmes, sols m'espanta el rigor de la vostra sentència. Sols el temor de perdre les cartes i la cartera, em trasbalsava... ja no ho tinc. Potser ho té el jutge... No importa! (Plora.)

SR. RECTOR — (Entrant.) Què tens? Plores? Què et passa, digue'm?

LARI — Senyor Rector, miri... (pels mobles) tot està regirat. M'han robat la cartera, on hi tenia un bitllet brut de sang d'en Bartomeu, que segons m'acaba de dir en Gabriel...

SR. RECTOR — L'has vist?

LARI — Deixim dir: m'acaba de dir que hi ha el dit marcat, com en la fe de baptisme que vostès guarden. M'han robat les cartes que vaig fer fonedisses quan era carter, i... també el punyal amb el qual vaig matar en Bartomeu. En entrar aquí, adonar-me del robo i veure el senyor Geroni i el senyor Pepet, tot ha estat una cosa; sulfurat com estava, els he cregut lladres i volia matar-los. Més, amb els crits d'assistència i auxili, han cridat l'atenció de don Gabriel, que s'esqueia passar per aquí. Ha pujat i vo-

lia matar-lo; s'ha defensat i no he pogut. (Agenollat.) Ja me'n penedeixo. Perdoni'm si en soc digne.

(El senyor Rector l'absolt i l'aixeca.)

Després he vingut a entendre que si ell no ha prés el que em trobo a faltar, almenys sap on és... jo crec que tot està en mans del jutge. Des d'ara acato la seva sentència. Com que els meus moments de llibertat són comptats, li suplico que agafi la maleta que hi ha dintre l'armari i que hi posi tots els diners. Dongui aquesta maleta a don Gabriel; ben seva és.

SR. RECTOR Ho faré tal com ho dius. (Ho fa.)

LARI Gràcies Déu meu....

(Mentres el senyor Rector va recullint i arreglant la maleta.)

perquè m'haveu tornat la tranquil·litat del meu esperit.

SR. RECTOR Ja està.

LARI Ara, una cosa no més em falta. Abans no m'agafin, voldria veure a don Gabriel per a postrar-me als seus peus i demanar-li de nou que em perdoni. Obtingut el seu perdó, vull veure també en Cosme per a demanar-li perdó; si així ho aconsegueixo quedaré del tot tranquil i ja res em farà el morir.

SR. RECTOR El que vegis en Cosme, no depen de mi. Mira, Déu ens escolta Aquí tens en Gabriel.

ESCENA XII

Dits, don Gabriel, senyor Pepet *i* senyor Geroni

SR RECTOR Aquí tens, Gabriel, un home que no ha fet tants crims com Dimas, el bon lladre; que no ha sigut tan crudel com Saulo, gran perseguidor dels cristians, el gran Apòstol dels pobles, Sant Pau. En

Lari no ha estat tant pervers com el fill de Santa Mònica, el gran doctor de l'Església Sant Agustí. Aquí tens un pecador a qui Déu ja ha perdonat... mira'l. Tots els cels celebren la seva conversió amb gran alegria. Aixeca el cap, ara ets tu qui no pots mirar el cel. Del cel devalla tot perdó; sols aquí a la terra hi viu l'amor propi i la venjança.

LARI — Senyor Rector, rènyim a mi. No soc pas digne del seu perdó. (S'agenolla.) Don Gabriel, la sang d'un mateix pare fa germans... Jo també l'he portada la sang del seu pare. Vostè la porta amb l'amor de fill; jo l'he portada amb tot el temor que enclou tota mala acció.

SR. RECTOR — Gabriel!.. (Suplicativament.)

LARI — Bartomeu: des del reialme de la caritat, perdoneu-me, ja que no em vol perdonar vostre fill.

D. GABRIEL — (Molt commogut) Sento una angoixa a aquí dintre (el cor) que em corseca. Senyor Rector, tingui compassió de mi... Es la lluita més horrorosa que pot passar un fill, el recordar al seu pare assassinat, davant l'assassí. Senyor Rector, sofreixo molt; vostè no pot imaginar-se els meus sofriments.

SR. RECTOR — Pensa amb el teu pare, que perdona, i fes un crit que ofegui l'esperit de venjança que et corseca.

D. GABRIEL — Senyor Rector... No puc, no puc...

LARI — Mati'm, doncs; satisfaci la seva venjança.

D. GABRIEL — Tampoc... tampoc...

SR. RECTOR — (Posant-se en mig dels dos, estendrà els braços damunt d'ells i els anirà acostant fins a fer-los abraçar, bo i dient molt magestuosament, mentre entren els senyors Pepet i Geroni:)

L'Església, tot ho ajunta... Déu, tot ho perdona... Abraceu-vos... (Ho fan.)

SR. PEPET — Sant Antoni ens valgui; jo també el perdono.

SR. GERONI — Gran cosa, sant cristià; jo també.

ESCENA XIII

Dits, Lasco, Escolá *i* Cosme

ESCOLA — Senyor Rector, senyor rector; el senyor Cosme ja està deixat anar.

LASCO — Nyió Cosme... Upa, coi!

SR. RECTOR — Per què no el feieu venir?

LASCO — Goiti'l.

COSME — (Entrant) Senyor Rector, ja sóc lliure.

SR. RECTOR — Vina als meus braços. (S'abracen.)

COSME — (Desprenent-se.) Què miro!

(En veure abraçats a don Gabriel i en Lari.)

SR. RECTOR — Es la reconciliació amb el fill... Faltes tu, ara; deu fer-se la reconciliació amb el germà.

LARI — Cosme...

(Suplicativament i en actitut d'agenollar-se.)

COSME — Alceu-vos; el que té de dolent el delicte, té de bo el delinqüent arrepentit. (S'abracen.)

Teló

FI DEL DRAMA

OBRES DE MN. GAY

ASPRORS DE JOVENTUT-Drama en tres actes. Preu, 3 ptes.
GUSPIRES SOCIALS - Drama en tres actes. Preu, 3 ptes.
ENIGMES TRÁGICS - Drama en tres actes. Preu, 3 ptes.
ESCLAUS DE LES PASSIONS-Drama en 3 actes.Preu,3 ptes
ROSTOS AVALL - Drama en tres actes. Preu, 3 pessetes
EL MISTERI DE NADAL - Melodrama pastoril en tres actes. Música del mestre J. Baro. Preu, 5 pessetes. Música, 35 ptes.
L'INFANT QUI ES DESENCAMINA - Fantasia moral en tres quadres. Música del mestre Jacint Renau, pvre. Preu, 2 ptes.
NOBLESA MEDIEVAL - Poema històric en dos actes. Il·lustracions musicals del mestre Llorenç Carbonell. Preu 2'50 pts.
POBRES PCAPTAIRES - Quadre líric. Música de J Musset, vre. Preu, lletra i música, 7'50 pessetes
LA POR - Drama tràgic en un acte. Preu, 1'50 pessetes
EL MIRACLE DE L'AMOR - Drama en un acte. Preu, 1'25 ptes.

Per a noies soles

EL NADAL DE LES PASTORES - Poema líric pastoral. Música dels mestres Joan M.ª Roquet i Joan Parramon, pvres. Preu, 2'50 pessetes
LA PUBILLETA DE MUNTALT - Poema dramàtic en dos actes. Preu, 2'50 pessetes
L'ESTRELLA DE LA FELICITAT - Rondalla escènica en dos actes. Preu, 2'50 pessetes

OBRES ESTRENADES, A PUNT DE PUBLICAR

Per a homes

L'ARTISTA - Drama en tres actes
L'ONCLET - Drama de família en tres actes
FLORETES DE MARTIRI - Tres quadres històrics
CASTELL - GALÍ - Llegenda poemàtica en tres actes
ELS HABITANTS DE LA LLUNA - Comèdia en un acte, a tota orquestra
LA MA SACRÍLEGA - Drama en un acte
PER UNA CONTRACTA - Sarsuela en un acte

Per a noies

L'ORGULL DE LA BONIQUESA - Rondalla dramàtica en tres epissodis (en premsa)
EL COLLARET DE LA PRINCESA - Poema dramàtic 3 actes
LA PRINCESETA EMBRUIXADA - Rondalla en tres actes

POEMETS I RETAULES - Aplec de poesies. 3 ptes.

Obres publicades:

N.º 1. — UN HOME DISCRET...
Quasi monòleg en un acte de «Pau Fàcil»
PREU: 1 pta.

N.º 2. — ¡VILESA! - NO, SENYORS! - UN CALIQUENYO
Tres monòlegs de Sebastià Bofill i Bas
PREU: 1 pta.

N.º 3. — EL VESTIT NOU DE L'EMPERADOR
Comèdia en un acte de Francesc Rossetti
(segona edició) PREU: 1'50 ptes.

N.º 4. — LA FIGURA DEL REI WAMBA
Comèdia en tres actes de Esteve Trullás
PREU: 2'50 ptes.

N.º 5. — «LORITO REAL»
Comèdia en un acte de Lluís Millá
PREU: 1 pta.

N.º 6. — LES TRES FILLES DEL REI
Fantasia en dos actes i un pròleg en vers de T. R.
PREU: 2 ptes.

N.º 7. — EL VECTIGAL DE LA CARN
Obra en un acte i en vers de M. Ribot i Serra
PREU: 1'50 ptes.

N.º 8 — EL CURANDERO DEL BARRI
Disbarat còmic en un acte i en prosa de Emili Graells i Castells PREU: 1 pta.

N.º 9. — EL MOLÍ DE DALT
Drama en tres actes i en prosa del R. P. Fr. Ezequiel de Mataró, O. M. Cap. PREU: 2'50 ptes.

Llocs de venda:

SALÓ PARÉS, PATRITXOL, 5; LLIBRERIA SUBIRANA, PORTAFERRISSA, 14; "LA HORMIGA DE ORÒ", PORTAL DE L'ANGEL, 2;
BARCELONA